

RP 2/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till utvidgning av förfarandet med skattenummer och till lag om ändring av 13 § i lagen om skatteredovisning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om skattenummer och skattenummerregistret samt att arbetarskyddslagen, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, lagen om privata säkerhetstjänster och lagen om skatteredovisning ändras.

I propositionen föreslås det att det förfarande med skattenummer som används inom byggbranschen ska tas i bruk även inom skeppsbyggnadsbranschen. Den gällande lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen upphävs. I stället stiftas det en ny lag om skattenummer och skattenummerregistret, i vilken företas de ändringar som förutsätts för att utvidga tillämpningsområdet för förfarandet jämfört med den gällande lagen. Arbetarskyddslagen ändras så att de skyldigheter som gäller personkort för personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser och förandet av förteckning över dem som arbetar på en gemensam byggarbetsplats utsträcks även till arbete på varvsområden. I lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och lagen om privata säkerhetstjänster företas tekniska ändringar.

Lagen om skatteredovisning ändras så att Ålands landskapsregering och Ålands kommunförbund ges rätt att få uppgifter om den samfundsskatt som samfunden har debiterats i fråga om kommunerna i landskapet Åland.

Lagarnas avses träda i kraft den 1 juli 2022. Arbetsgivaren, den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och en sådan person i arbete inom skeppsbyggnadsbranschen som ska antecknas i skattenummerregistret kan dock ansöka om anteckning av personen i fråga i skattenummerregistret från och med den 1 april 2022. Till skillnad från de andra lagförslagen avses ändringen av lagen om skatteredovisning träda i kraft redan den 1 januari 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen.....	4
2.2 Arbetarskyddslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den	5
2.3 Bedömning av nuläget.....	7
2.3.1 Förfarandet med skattenummer inom byggbranschen	7
2.3.2 Utredningar om utvidgningen av förfarandet med skattenummer	8
2.3.3 Lämnande av uppgifter om samfundsskatten till kommunerna i landskapet Åland	10
3 Målsättning.....	10
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	11
4.1 De viktigaste förslagen.....	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	12
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	14
5 Remissvar	15
6 Specialmotivering.....	20
6.1 Lagen om skattenummer och skattenummerregistret.....	20
6.2 Arbetarskyddslagen.....	23
6.3 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	26
6.4 Lagen om privata säkerhetstjänster	27
6.5 Lagen om skatteredovisning	27
7 Ikraftträdande.....	27
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	27
LAGFÖRSLAG	32
1. Lag om skattenummer och skattenummerregistret	32
2. Lag om ändring av arbetarskyddslagen.....	35
3. Lag om ändring av 17 och 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	38
4. Lag om ändring av 65 § i lagen om privata säkerhetstjänster	39
5. Lag om ändring av 13 § i lagen om skatteredovisning	40
BILAGA	41
PARALLELLTEXTER	41
2. Lag om ändring av arbetarskyddslagen.....	41
3. Lag om ändring av 17 och 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	45
4. Lag om ändring av 65 § i lagen om privata säkerhetstjänster	47
5. Lag om av 13 § i lagen om skatteredovisning.....	48

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I programmet för statsminister Sanna Marins regering konstateras det att på skeppsvarv ska det skattenummer som fungerat väl och förebyggt grå ekonomi inom byggbranschen tas i användning. Enligt regeringsprogrammet ska behovet av och förutsättningarna för att ta skattenumret i användning kartläggas också för andra riskbranscher, till exempel turism- och restaurangbranschen. Utvidgning av förfarandet med skattenummer är en åtgärd som skrivits in även i det åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 som statsrådet fattade beslut om den 11 juni 2020.

Förfarandet med skattenummer togs i bruk inom byggbranschen den 1 juni 2012. Förfarandet med skattenummer genomfördes genom att det stiftades en lag om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011). I lagen föreskrivs det bland annat om tilldelande av skattenummer och om uppgifter som införs i skattenummerregistret. Samtidigt föreskrevs det att på det personkort som enligt arbetarskyddslagen (738/2002) är obligatoriskt på arbetsplatser ska antecknas arbetstagarens skattenummer som finns antecknat i skattenummerregistret för byggbranschen.

Regleringen av förfarandet med skattenummer var det första fasen i de lagstiftningsåtgärder som hänförde sig till bekämpningen av grå ekonomi inom byggbranschen. I den andra fasen effektiviserades skattekontrollen inom byggbranschen genom bestämmelser om ett månatligt förfarande med lämnande av uppgifter om arbetstagare och entreprenader på byggarbetsplatser. Bestämmelserna om förfarandet trädde i kraft den 1 juli 2014.

Syftet med förfarandet med skattenummer var att säkerställa att alla som börjar arbeta på en gemensam byggarbetsplats är införd i Skatteförvaltningens register innan arbetet inleds, vilket är en grundläggande förutsättning för den skattekontroll som riktas till arbetstagarna och deras arbetsgivare.

En utvidgning av användningen av skattenummer till andra branscher har utretts även under tidigare regeringar. Den första utredningen gjordes 2014. Skatteförvaltningen gjorde då en preliminär utredning om en utvidgning av användningen av skattenummer till andra branscher. Målet var att utreda reformens konsekvenser för användningen av svart arbetskraft, konsekvenserna av förpliktelsen att använda personkort samt den administrativa börda som reformen medför för företag och arbetstagare. Syftet var att få en uppfattning om reformens konsekvenser för bekämpningen av grå ekonomi. Utredningarna ledde inte till några lagstiftningsåtgärder då.

Följande gång utreddes en utvidgning av förfarandet med skattenummer 2018 och 2019. Till grund för den utredning som gjordes på finansministeriets skatteavdelning låg den promemoria som utarbetats för Skatteförvaltningens utredning. I utredningen ansågs skeppsbyggnadsbranschen var den enda branschen där förfarande med skattenummer kan fungera på ändamålsenligt sätt med tanke på skattekontrollen. Enligt utredningen skulle ibruktagande av förfarandet med skattenummer på varven vara till nytta för skattekontrollen. En utvidgning av förfarandet ansågs ändå medföra utmaningar även för varven, särskilt när det gäller att definiera föremålet för utvidgningen och den negativa inverkan som detta eventuellt har för aktörernas konkurrensställning.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet och Skatteförvaltningen.

Utkastet till proposition var ute på remiss 10.11.–11.12.2020. De ministerier, myndigheter, näringslivet och andra intressegrupper som är centrala med tanke på propositionen, sammanlagt 20 aktörer, ombads yttra sig. Dessutom ombads Ålands landskapsregering yttra sig särskilt om förslaget till ändring av lagen om skatteredovisning. Begäran om yttrande och yttrandena finns att läsa i en offentlig e-tjänst på adressen https://vm.fi/sv/projekt_kod_VN005:00/2020.

De ändringar som föreslås i arbetarskyddslagen har behandlats i delegationen för beredning av arbetarskyddsbestämmelser.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen

Bestämmelser om skattenummerregistret för byggbranschen finns i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen, nedan *skattenummerlagen*. Enligt lagens 2 § 1 mom. kan i Skatteförvaltningens databas för varje fysisk person som registrerats i Skatteförvaltningens klientdatabas föras in en permanent identifieringskod som består av tolv siffror (skattenummer). Enligt lagens 3 § är ändamålet med skattenummerregistret för byggbranschen att kontrollera riktigheten hos personkorten för dem som är verksamma inom byggbranschen samt att övervaka arbetsgivarnas och arbetstagarnas förpliktelser i anslutning till beskattningen. Skattenumret ska antecknas på det med fotografi försedda personkort som identifierar en person och som varje person som arbetar på en byggarbetsplats ska bära synligt när han eller hon rör sig på arbetsplatsen. Enligt 5 § i skattenummerlagen har envar rätt att på basis av en persons namn och skattenummer genom ett allmänt datanät från den offentliga informationstjänsten i anslutning till skattenummerregistret för byggbranschen få uppgift om huruvida den av serviceanvändaren specificerade personen och skattenumret har antecknats i skattenummerregistret.

Skatteförvaltningen för skattenummerregistret för byggbranschen. Enligt 4 § 1 mom. i skattenummerlagen antecknar Skatteförvaltningen i skattenummerregistret för byggbranschen personens namn och finska personbeteckning samt det skattenummer som registrerats för honom eller henne i Skatteförvaltningens klientdatabas. Enligt 2 mom. i samma paragraf antecknas uppgifterna i registret på begäran av den skatteskyldige, en arbetsgivare inom byggbranschen eller av en huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en gemensam byggarbetsplats som utfärdar ett personkort. Skatteförvaltningen kan också anteckna uppgifterna i skattenummerregistret på eget initiativ. Största delen av de registrerade är antecknade i skattenummerregistret på begäran av arbetsgivaren eller den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt på en gemensam byggarbetsplats.

Enligt 6 § i skattenummerlagen ska uppgifterna om en registrerad avföras ur skattenummerregistret för byggbranschen på den registrerades begäran efter det att han eller hon har lagt fram utredning om att han eller hon inte längre är verksam inom byggbranschen. Skatteförvaltningen avför på tjänstens vägnar uppgifterna om en registrerad ur skattenummerregistret, om inga uppgifter enligt 15 b § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) har lämnats om den registrerade under de senaste två åren.

RP 2/2021 rd

I regeringens proposition som ledde till stiftandet av skattenummerlagen (RP 58/2011 rd) konstaterades att med hjälp av skattenumret på personkortet ökar möjligheterna att identifiera arbetstagarna på byggen där det finns flera arbetsgivare. Eftersom det blir lättare att utreda arbetstagarnas identitet ökar risken för att bli fast för anlitande av svart arbetskraft. Det blir också möjligt för andra aktörer på byggarbetsplatsen att utöva inofficiell övervakning. Åtgärdens verkan effektiviserades genom att det ansvar i fråga om övervakningen av användningen av personkort som tidigare bara gällt byggherren utvidgades till att gälla arbetsgivaren i fråga om dennes anställda, samt den som i huvudsak genomför byggprojektet.

Enligt den ovannämnda regeringspropositionen möjliggör inte enbart ibruktagandet av skattenummer effektiv övervakning. Förfarandet med skattenummer utgör dock en välfungerande helhet tillsammans med anmälningsförfarandet i fråga om uppgifter om anställda och entreprenader. Det ger Skatteförvaltningen förutsättningar att nästan i realtid övervaka till exempel hur länge utländska arbetstagare och utländska företag befinner sig i Finland och därmed när skattskyldighet uppstår.

I 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) föreskrivs det om utlämnande av uppgifter om skattenummer. Enligt paragrafen får Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess till en arbetsgivare inom byggbranschen eller till en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen. Dessutom får Skatteförvaltningen till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattenummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas. Genom bestämmelsen säkerställs att den som utfärdat ett personkort smidigt kan få uppgift om arbetstagarens skattenummer för att anteckna det på personkortet.

För att få skattenummer förutsätts att man har finsk personbeteckning. Därför ska en utländsk medborgare som kommer till Finland för att arbeta ansöka om personbeteckning, om han eller hon inte har en från tidigare. När en arbetstagare får personbeteckning från Skatteförvaltningen, får han eller hon också samtidigt skattenummer.

En person får finsk personbeteckning när han eller hon registreras i befolkningsdatasystemet, som underhålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Skatteförvaltningen har parallell behörighet vid sidan av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att tilldela utländska medborgare, som tillfälligt kommer till Finland för att arbeta, personbeteckning. För att erhålla personbeteckning förutsätts att den sökande besöker Skatteförvaltningens eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas verksamhetsställe personligen.

På grund av coronaviruspandemin tillämpar Skatteförvaltningen ett undantagsförfarande, där man inte förutsätter personligt besök på skattebyrån för att få skattenummer. I stället för egentlig personbeteckning ger Skatteförvaltningen den som ska registreras en så kallad konstgjord personbeteckning på grundval av elektronisk ansökan. Den konstgjorda beteckningen används bara för att specificera personen inom Skatteförvaltningen. Undantagsförfarandet tillämpas 1.4.2020–30.9.2021.

2.2 Arbetarskyddslagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den

Enligt 52 a § 1 mom. i arbetarskyddslagen ska den byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats svara för att varje arbetstagare som arbetar på arbetsplatsen då han eller hon rör sig på arbetsplatsen har ett synligt med fotografi försett personkort. Av kortet ska

RP 2/2021 rd

framgå om den anställda är arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller egenföretagare. Personkortet för en arbetstagare ska innehålla namnet på arbetsgivaren. Det personliga skattenummer som registrerats i skattenummerregistret och som avses i skattenummerlagen ska vara synligt på personkortet. Bestämmelserna om byggherre i det nämnda moment tillämpas också på huvudentreprenören eller någon annan som är den som i huvudsak genomför byggprojektet samt arbetsgivaren i fråga om arbetsgivarens anställda och avtalspartner.

Enligt 2 mom. i den nämnda paragrafen krävs personkort dock inte av personer som tillfälligt transporterar varor till arbetsplatsen och inte av personer som arbetar på en arbetsplats där byggherren är en privatperson för vars eget bruk en byggnad eller en del av den uppförs eller renoveras.

I 52 b § i arbetarskyddslagen föreskrivs om skyldighet för huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet att föra en uppdaterad förteckning över de arbetstagare och egenföretagare som arbetar på en gemensam byggarbetsplats. Enligt 1 mom. ska av förteckningen framgå

- 1) arbetstagarens eller egenföretagarens för- och efternamn, födelsetid och skattenummer,
- 2) vilket datum arbetstagarens eller egenföretagarens arbete på arbetsplatsen börjar och slutar,
- 3) namnet på arbetstagarens arbetsgivare och dennes FO-nummer eller motsvarande utländsk beteckning,
- 4) namnet på och kontaktinformation i Finland för en sådan företrädare som avses i 8 § i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016).

Personer som tillfälligt transporterar varor till arbetsplatsen behöver inte antecknas i förteckningen. Dessutom behöver förteckning inte föras på en arbetsplats där en byggnad eller del av byggnad byggs eller repareras för eget bruk av en byggherre som är en fysisk person.

Skyldigheten enligt 52 a § i arbetarskyddslagen att ha ett med fotografi försett personkort synligt är begränsad till gemensamma byggarbetsplatser. Begreppet gemensam byggarbetsplats definieras i 2 § i statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten (205/2009). Enligt 2 § 1 punkten är det fråga om en gemensam byggarbetsplats om flera än en arbetsgivare eller egenföretagare som arbetar mot ersättning är verksamma där samtidigt eller efter varandra. I praktiken är nästan alltid flera arbetsgivares anställda verksamma på en byggarbetsplats. Sålunda är det ovanligt att personkort inte ska has på en byggarbetsplats. Skyldigheten är ändå inte heltäckande, utan utanför den står arbetsplatser där det finns bara en arbetsgivare.

Med byggherre avses i arbetarskyddslagstiftningen enligt 2 § 2 punkten i statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten en person eller organisation som inleder ett byggprojekt eller någon annan som leder eller övervakar byggprojektet eller, om de ovan nämnda inte finns, beställaren.

Med den som i huvudsak genomför byggprojektet avses enligt 2 § 4 punkten i förordningen en av byggherren utsedd huvudentreprenör eller en arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten eller, om sådan inte finns, byggherren själv.

Enligt 13 § 3 mom. i förordningen ska den som i huvudsak genomför byggprojektet försäkra sig om att han eller hon känner till vilka arbetstagare och egenföretagare som arbetar på byggarbetsplatsen samt innehar nödvändiga kunskaper om introduktionen i arbete. Arbetsgivarna ska om sina arbetstagare och egenföretagare för sin egen del ge nödvändig information om arbetet på byggarbetsplatsen till den som i huvudsak genomför byggprojektet.

I 49–51 § och 53 § i arbetarskyddslagen föreskrivs det om skyldigheter på gemensamma arbetsplatser. Med gemensam arbetsplats avses i arbetarskyddslagen en arbetsplats där en arbetsgivare utövar den huvudsakliga bestämmanderätten och där samtidigt eller efter varandra flera än en arbetsgivare eller egenföretagare som arbetar mot ersättning är verksamma på sådant sätt att arbetet kan inverka på andra arbetstagares säkerhet eller hälsa. Bestämmelser om skyldigheterna för den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på en gemensam arbetsplats finns i 51 §. Bestämmelser om egenföretagares skyldigheter på gemensamma arbetsplatser finns i 53 §.

I 63 § i arbetarskyddslagen föreskrivs det om arbetarskyddsförseelse. Enligt 2 mom. 2 punkten ska för arbetarskyddsförseelse dömas en person som avses i 52 a § och som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att i kontrakt som han eller hon ingår eller i övrigt med tillgängliga medel uppfylla sin skyldighet enligt den paragrafen att svara för att de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats använder personkort. Dessutom ska enligt 3 punkten för arbetarskyddsförseelse dömas en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att föra eller bevara den förteckning som avses i 52 b §. Arbetarskyddsförseelse kan leda till bötesstraff.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Förfarandet med skattenummer inom byggbranschen

En hög grad av underentreprenader och långa underentreprenadkedjor är typiskt för byggbranschen. Byggherren eller huvudentreprenören på en byggarbetsplats vet inte alltid vem som arbetar i slutändan av kedjan. I slutändan av långa entreprenadkedjor förekommer försummelser med skyldigheter i anslutning till mervärdesskatter samt arbetstagarnas förskottsinnehållningar och sjukförsäkringsavgifter. Särskilda utmaningar är förenade med att övervaka utländska arbetsgivare och deras utländska anställda.

Syftet med förfarandet med skattenummer inom byggbranschen är att få utländsk arbetskraft som saknas i Skatteförvaltningens databas att börja omfattas av skattekontrollen och dessutom att minska möjligheterna till svartjobb. Skyldigheten att använda personkort med den registrerades skattenummer gör att utländska arbetstagare som arbetar på byggarbetsplatser på ett effektivt sätt börjar omfattas av skattekontrollen, eftersom de måste registreras i Skatteförvaltningens kundregister för att få skattenumret och i samband med registreringen kan deras ställning som skattskyldiga utredas och de kan börja omfattas av skattekontrollen. Inhemskas arbetstagare finns redan i Skatteförvaltningens kundregister och de har ett giltigt skattenummer. Av denna orsak minskar enbart skattenumrets existens och skyldigheten att registreras i skattenummerregistret till denna del inte kännbart inhemska arbetstagares svartjobb, även om skyldigheten att använda personkort med skattenummer i någon mån kan förhindra svartjobb även i fråga om inhemska arbetstagare.

Anteckningen i skattenummerregistret för byggbranschen är inte arbetsgivarspecifik och av anteckningen kan man inte sluta sig till den registrerades arbetsgivare. Enbart registeranteckningen möjliggör således inte heltäckande övervakning av arbetsgivarens anmälnings- och betalnings-skyldighet som förhindrar svart lönebetalning. Inte ens skyldigheten att använda personkort med

arbetsgivarens namn förhindrar på ett heltäckande sätt försummelse av arbetsgivarens skyldigheter i anslutning till arbetstagares lönebetalning, eftersom förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren inte kan kontrolleras i skattnummerregistret.

En väsentlig del i skattekontrollen för att förhindra användningen av svart arbetskraft inom byggbranschen är skyldigheten att anmäla uppgifter om entreprenader och arbetstagare. I annat arbete än arbete som omfattas av byggbranschens anmälningsskyldighet skulle förfarandet med skattnummer vid bekämpningen av grå ekonomi vara inriktat på att få utländsk arbetskraft som tillfälligt vistas i Finland in i Skatteförvaltningens register så att den kan börja omfattas av skattekontrollen.

Lönesumman inom byggbranschen har ökat klart efter det att förfarandet med skattnummer togs i bruk. Enligt Skatteförvaltningens utredning kan ibruktagandet av förfarandet med skattnummer anses ha påverkat anmälandet av löneuppgifter redan innan anmälningsskyldigheten infördes inom byggbranschen. Utvecklingen torde ha påverkats av såväl ibruktagandet av förfarandet med skattnummer som ett självständigt förfarande som att aktörerna i branschen var medvetna om den anmälningsskyldighet för byggbranschen som skulle införas i ett senare skede. För det andra har flera lagändringar i syfte att effektivisera bekämpning av grå ekonomi riktats mot byggbranschen de senaste åren. Flera lagändringar som nära i tiden riktas mot samma bransch gör det svårt att mäta inverkan av en enskild ändring.

2.3.2 Utredningar om utvidgningen av förfarandet med skattnummer

År 2014 gjorde Skatteförvaltningen på uppdrag av finansministeriet en preliminär utredning om en utvidgning av användningen av skattnummer till andra branscher. Som ett led i utredningen riktades en enkät om förfarandet med skattnummer med avseende på användningen av svart arbetskraft till riskbranscherna. Syftet med enkäten var att få reda på olika branschers åsikt om användningen av svart arbetskraft i deras egen bransch och att utreda hur ibruktagandet av skattnummer eventuellt påverkar användningen av svart arbetskraft inom olika branscher. Genom undersökningen försökte man utreda hur skyldigheten att använda skattnummer och personkort lämpar sig och vilken betydelse den har för bekämpningen av grå ekonomi inom nya branscher. I utredningen bedömde man i detalj hur förfarandet med skattnummer skulle lämpa sig för de granskade branscherna. Samtidigt kartlades vilka erfarenheter de myndighetsaktörer som har kopplingar till företag inom byggbranschen och förfarandet hade av ibruktagandet av förfarandet med skattnummer.

Finansministeriets skatteavdelning gjorde åren 2018 och 2019 en utredning om en utvidgning av förfarandet med skattnummer till andra branscher. Skatteförvaltningens promemoria låg till grund för denna utredning.

När man bedömde till vilka nya branscher det skulle vara ändamålsenligt att utvidga förfarandet med skattnummer var utgångspunkten behoven i anslutning till skattekontrollen och bekämpningen av grå ekonomi. Vid bedömningen av dessa behov är det viktigt att beakta nyttan av förfarandet med skattnummer och huruvida man inom branschen kan skönja faktorer som gör den utsatt för förfaranden med kopplingar till grå ekonomi och som kunde undanröjas om förfarandet med skattnummer tas i bruk. I utredningarna fästes särskilt uppmärksamhet vid den relativa andelen utländsk arbetskraft i branschen.

I utredningarna bedömde man att ett ändamålsenligt fungerande förfarande med skattnummer förutsätter nedanstående centrala faktorer:

RP 2/2021 rd

- ett med fotografi försett personkort, där man kan kontrollera arbetstagarens namn och skattenummer,
- ett offentligt skattenummerregister, där man kan kontrollera att namnet och skattenumret motsvarar varandra,
- en i förhållande till arbetstagaren och arbetsgivaren utomstående aktör, någon annan än en myndighet, som enligt lag eller annars övervakar att skattenummer finns och används korrekt på arbetsplatsen i fråga,
- ett inhägnat eller annars avgränsat område dit endast personer med tillstånd har tillträde och
- fungerande myndighetstillsyn.

Utöver de ovannämnda faktorerna påverkas ändamålsenligheten hos förfarandet med skattenummer inom en bransch av bland annat följande omständigheter:

- finns det utländsk arbetskraft inom branschen som inte omfattas av skattekontrollen,
- finns det inom branschen utomstående aktörer liknande den huvudsakliga genomföraren av ett byggprojekt, som kunde övervaka användningen av skattenummer och personkort,
- omfattas arbetet inom branschen redan av förfarandet med skattenummer för byggbranschen och
- hur reglerad och övervakad är verksamheten i branschen redan nu.

Vid bedömningen av förutsättningarna att utvidga förfarandet med skattenummer är en annan väsentlig fråga huruvida tillämpningsområdet för förfarandet går att avgränsa entydigt inom den bransch som är föremål för bedömningen.

I de ovannämnda utredningarna ansågs skeppsbyggnadsbranschen vara den enda branschen där förfarandet med skattenummer kunde fungera på ändamålsenligt sätt med tanke på skattekontrollen. Inom de andra branscherna som granskades i utredningen, såsom restaurang- och städbranschen, ansågs arbetsförhållandena vara sådana att förfarandet med skattenummer inte skulle ge motsvarande nytta för skattekontrollen som till exempel inom byggbranschen.

För skeppsbyggnadsbranschens del ansågs det i utredningarna att arbete på varvsområden utförs under liknande förhållanden som byggarbete på gemensamma byggarbetsplatser. Skeppsbyggnadsarbete är på samma sätt som byggarbete av projektnatur, vilket gör det lägligt att använda utländsk arbetskraft som tillfälligt kommer till Finland för att arbeta. Dessutom har svart lönebetalning eller arbetskraft upptäckts på objekt inom branschen som skattegranskats. Ett varvsområde är ett avgränsat område, och tillträdet dit är ofta begränsat med hjälp av passerkort och redan nu kan användning av med fotografi försett personkort krävas. I utredningen ansågs det att behov i anslutning till skattekontrollen allmänt taget kunde påverka en utvidgning av förfarandet med skattenummer till arbete på varvsområden. I utredningen konstaterades det emellertid att en utvidgning av förfarandet till skeppsbyggnadsbranschen också är förenat med utmaningar, särskilt när det gäller att definiera tillämpningsområdet. Gränsdragningsituationer kan ha negativa konsekvenser för branschaktörernas konkurrensställning.

2.3.3 Lämnande av uppgifter om samfundsskatten till kommunerna i landskapet Åland

Enligt 13 § 5 mom. i lagen om skatteredovisning (532/1998) lämnar Skatteförvaltningen trots sekretessbestämmelserna uppgifter till kommunerna om den samfundsskatt som ett samfund har debiterats, till den del den debiterade samfundsskatt som har använts vid beräkningen av utdelningen hänför sig till kommunen i fråga. Dessutom lämnar Skatteförvaltningen i fråga om alla kommuner trots sekretessbestämmelserna uppgifter till Finlands Kommunförbund rf om den samfundsskatt som samfunden har debiterats för att tillrättalägga uppgifterna. Genom förordning av statsrådet bestäms om det antal samfund för vilka uppgifter ska lämnas.

Ålands landskapsregering fastställer de enskilda kommunernas andelar av samfundsskatten med stöd av 32 § i kommunalskattelagen för landskapet Åland (Ålands författningssamling 2011:119). Enligt paragrafen fastställer landskapsregeringen för varje skatteår de enskilda kommunernas andelar före utgången av mars månad. Om de uppgifter som ligger till grund för beräkningen av fördelningen mellan kommunerna ändras fastställs andelarna igen inom september månad. Landskapsregeringen ska höra Ålands kommunförbund innan beslut om fastställande fattas. Landskapsregeringens behörighet när det gäller att fastställa de enskilda kommunernas andelar baserar sig på Ålands självstyrelse. Enligt 18 § 1 mom. 5 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om bland annat kommunerna tillkommande skatter.

Beräkningen av de enskilda kommunernas utdelning av samfundsskatten går till så att Skatteförvaltningen tillställer Statistikcentralen uppgifter om den samfundsskatt som samfunden har debiterats. Statistikcentralen beräknar beloppen av de enskilda kommunernas företagsverksamhetsposter med beaktande av de uppgifter som den med stöd av statistiklagstiftningen samlat in om samfundens verksamhetsställen och antal anställda i de olika kommunerna samt uppgifter om koncernförhållanden. Statistikcentralen tillställer därefter Skatteförvaltningen uppgifter om de enskilda kommunernas totala belopp av företagsverksamhetsposterna. I fråga om de åländska kommunerna skickar Skatteförvaltningen de uppgifter som den fått från Statistikcentralen till Ålands landskapsregering, som fastställer andelarna i procent. För närvarande tillställs ändå inte Ålands landskapsregering i 13 § 5 mom. i lagen om skatteredovisning avsedda uppgifter om en viss kommuns andel av den samfundsskatt som ett enskilt företag har debiterats och som använts vid beräkningen av utdelningen. Ålands kommunförbund har inte heller motsvarande rätt att få uppgifter i fråga om kommunerna i landskapet Åland som Finlands Kommunförbund rf har i fråga om alla kommuner för kontroll av uppgifternas riktighet.

3 Målsättning

Propositionens syfte är att minska den grå ekonomin inom skeppsbyggnadsbranschen. Syftet med förfarandet med skattenummer är att skattekontrollen ska börja omfatta utländsk arbetskraft som saknas i Skatteförvaltningens databas och dessutom att minska möjligheterna att utföra svartjobb. Skyldighet att använda personkort med skattenummer skulle göra att utländska arbetstagare som arbetar på varvsområden börjar omfattas av skattekontrollen, eftersom de måste registreras i Skatteförvaltningens kundregister för att få skattenummer och i samband med registreringen kan deras ställning som skattskyldiga utredas.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det förfarande med skattenummer som används inom byggbranschen utvidgas även till skeppsbyggnadsbranschen. Utvidgningen av förfarandet med skattenummer till skeppsbyggnadsbranschen genomförs i lagstiftningen genom att det stiftas en ny lag om skattenummer och skattenummerregistret, nedan *den nya skattenummerlagen* samt genom att arbetarskyddslagen ändras. Den gällande skattenummerlagen upphävs. Skyldigheterna i 52 a § och 52 b § i arbetarskyddslagen att använda personkort på gemensamma byggarbetsplatser samt att föra en förteckning över de personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats utsträcks även till varvsområden.

I skattenummerregistret antecknas i fortsättningen inte bara personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser utan också arbetstagare och egenföretagare som arbetar på varvsområden. I den nya skattenummerlagen är det motiverat att i samband med att förfarandet utvidgas stryka de omnämningen i lagens rubrik och lagtexten som begränsar skattenummerregistrets tillämpningsområde till enbart byggbranschen. Efter det att förfarandet utvidgats kan man tala allmänt om skattenummerregistret utan branschavgränsning.

I detta skede är avsikten inte att utsträcka skyldigheten att anmäla uppgifter om arbetstagare till att gälla varven. Det förfarande för att avföra onödiga uppgifter som gäller skattenummerregistret för byggbranschen kan således inte användas för varvens del. De krav som ställs på behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), såsom kraven på korrekthet och lagringsminimering, förutsätter emellertid att det inte finns personer antecknade i skattenummerregistret i onödan. I fråga om arbetstagare och egenföretagare som arbetar på varvsområden föreslås det att anteckningen i skattenummerregistret ska vara tidsbegränsad. Registeranteckningen ska vara i kraft i tre år, och därefter ska arbetstagarens registeranteckning förnyas, om arbetstagaren fortsätter att arbeta på varvet. Till denna del berörs registeranteckningarnas giltighet av olika bestämmelser beroende på om personen arbetar på en gemensam byggarbetsplats eller på ett varvsområde. Delvis till följd av detta ska det i skattenummerregistret också antecknas huruvida en person arbetar inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen.

I finansministeriets utredning om en utvidgning av förfarandet med skattenummer fästes uppmärksamhet vid att tillämpningsområdet för en utvidgning av förfarandet måste definieras entydigt. I utredningen påpekades det att en utmaning om förfarandet utvidgas till skeppsbyggnadsbranschen är att det inte finns någon entydig definition av varv eller varvsområde som begrepp, som kunde ligga till grund för en definition av tillämpningsområdet för förfarandet med skattenummer. Någon sådan definition kan inte heller härledas direkt ur annan lagstiftning. En utvidgning av förfarandet förutsätter således en närmare definition av det arbetsområde där förfarandet med skattenummer ska tillämpas i fortsättningen.

I propositionen föreslås det att förfarandet med skattenummer utvidgas till arbete på varvsområden genom att en bestämmelse om saken fogas till arbetarskyddslagen. I samma paragraf definieras varvsområde, dvs. det område där de personer arbetar som ska vara skyldiga att ha ett med fotografi försett personkort där det personliga skattenumret är antecknat. Definitionen av varvsområde knyts till arbetarskyddslagen begrepp gemensam arbetsplats. Som varvsområde betraktas en gemensam arbetsplats där man bedriver nybyggnad eller reparation av fartyg med anknytning till handelssjöfart eller av myndighetsfartyg.

Utvidgningen av förfarandet med skattenummer till skeppbyggnadsbranschen förutsätter att tillämpningsområdet definieras noggrant. När man prövar hur tillämpningsområdet ska avgränsas måste man emellertid beakta att förfarandet medför kostnader för aktörerna, och att det inte är ändamålsenligt att utvidga förfarandet till sådana aktörer hos vilka risken för grå ekonomi är liten. En sådan situation kan föreligga till exempel när underentreprenader och utländska arbetstagare används i endast ringa mån. För att förfarandet med skattenummer ska fungera ändamålsenligt förutsätter det också de faktorer som nämns i ovannämnda utredningar, såsom en i förhållande till arbetstagaren och arbetsgivaren utomstående aktör som övervakar användningen av skattenummer och personkort. Hos mindre aktörer realiserar inte nödvändigtvis dessa förutsättningar. I propositionen föreslås det på ovannämnda grunder att de minsta aktörerna undantas från förfarandet med skattenummer.

För att en gemensam arbetsplats ska betraktas som ett i bestämmelsen avsett varvsområde förutsätts det att där kan byggas eller repareras fartyg som är minst 24 meter långa. Utanför förfarandet med skattenummer ställs således sådana aktörer som vad lokalerna beträffar inte har möjlighet att bygga eller reparera andra fartyg än sådana som är kortare än 24 meter.

Den föreslagna avgränsningen som grundar sig på 24 meters längd används bland annat i miljötillståndspraxis. I bestämmelserna om miljötillstånd har fartygsvarvsverksamhet definierats som tillståndspliktig verksamhet. I tillståndspraxis har som fartygsvarv betraktats ett varv där man bygger, reparerar eller målar fartyg eller avlägsnar färg från fartyg. Som fartyg har i detta sammanhang i allmänhet betraktats fartyg som är längre än 24 meter. I lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009) definieras åter yrkes-, fritids- och hyresbåtar som fartyg och farkoster vilkas längd eller skrovlängd är högst 24 meter. Det är motiverat att använda samma gräns på 24 meter för fartygens längd i definitionen av varvsområde i arbetarskyddslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för företagen

Utvidgningen av förfarandet med skattenummer till varven medför nya skyldigheter för både personer som arbetar på varvsområden och företag som är verksamma där. Arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområden blir enligt arbetarskyddslagen skyldiga att övervaka användningen av personkort och skyldiga att föra en förteckning över dem som arbetar på varvsområdet. I praktiken berör skyldigheterna de företag som ansvarar för varvsverksamheten. Skyldigheten att övervaka användningen av personkort berör dessutom andra arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på varvsområdet.

Enligt den bedömning som finansministeriet gjorde 2018 för utredningen om en utvidgning av förfarandet med skattenummer arbetade i medeltal cirka 10 000 personer på varven. Av dessa var cirka 3 500 varvens egen personal. Antalet sådana anställda hos underleverantörer och andra bolag än de som bedriver varvsverksamhet som arbetar på varvsområden har uppskattats till cirka 6 500–7 000. Antalet sådana anställda hos underentreprenörer som arbetar på varvsområden är således ungefär dubbelt så stort som varvens egen personal. Fördelningen är ungefär densamma på både små och stora varv. Utländsk arbetskraft anlitas på såväl små som stora varv. Antalet personer som arbetar på varven har sannolikt ökat efter denna uppskattning.

RP 2/2021 rd

I det uppskattade antalet 10 000 arbetstagare ingår inte tillfälliga personer som arbetar till exempel enstaka perioder om några månader, veckor eller dagar på varvsområden. Antalet sådana personer är svårt att uppskatta och deras antal är beroende av typen och storleken av de fartyg som byggs på varvet. Exempelvis på varv som bygger stora passagerarfartyg överstiger andelen tillfälliga arbetstagare på årsnivå antalet arbetstagare som arbetar mer regelbundet. Skyldigheten att ansöka om skattenummer kommer i princip att beröra även arbetstagare som arbetar tillfälligt på varvsområden.

Antalet varvsområden som börjar omfattas av förfarandet och således i arbetarskyddslagen avsedda arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten är uppskattningsvis färre än 15. I antalet ingår i huvudsak de varv och reparationsvarv som är medlemmar i Meriteollisuus ry samt vissa varv som inte är medlemmar i föreningen. De föreslagna ändringarna ökar dessa företags administrativa kostnader. De orsakas av till exempel ibruktagandet eller förnyande av personkort och kontroll av skattenumrens korrekthet. Indirekta administrativa kostnader kan också uppstå för arbetstagarens arbetstid som går åt till att skaffa skattenummer, till exempel i samband med en utländsk arbetstagares kortvariga arbete. För andra arbetsgivare än den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde bedöms skyldigheten att övervaka egna arbetstagare orsaka endast ringa administrativa kostnader.

Propositionen kan ha konsekvenser för konkurrensställningen för de företag som börjar omfattas av förfarandet med skattenummer, både internationellt och nationellt. Skeppsbyggnadsbranschen är en bransch där det råder internationell konkurrens. Finska varv konkurrerar med utländska varv om beställningar. Ibruktagandet av förfarandet med skattenummer skulle sannolikt öka de finska varvens administrativa kostnader. Det är ändå omöjligt att uppskatta vilken inverkan de administrativa kostnader som förfarandet med skattenummer förorsakar har på finska varvs konkurrensställning jämfört med utländska konkurrenter. Nationellt kan ibruktagandet av förfarandet med skattenummer påverka konkurrensställningen för de mindre varv som även bygger fartyg som är under 24 meter. Aktörer som inte omfattas av förfarandet med skattenummer kan konkurrera om beställningarna på sådana fartyg.

Förslaget kan ha konsekvenser också för de aktörer inom byggbranschen som redan nu omfattas av förfarandet med skattenummer. Att uppgift om bransch tillkommer som en uppgift som ska föras in i skattenummerregistret kan orsaka en del behov av ändringar i den huvudsakliga genomförarens datasystem, då skattenummer ska hämtas från Skatteförvaltningen eller anteckningen om skattenummer kontrolleras i skattenummerregistret för utfärdandet av personkort.

Den minskning av den grå ekonomin inom skeppsbyggnadsbranschen som eftersträvas genom förslaget gör konkurrenssituationen i branschen sundare och förbättrar årliga företags konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar på marknaden.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Genom proposition eftersträvas en minskning av den grå ekonomin inom skeppsbyggnadsbranschen. Effektivare skattekontroll av den grå ekonomin ökar beloppen av skatteinkomster och arbetsgivarprestationer från företag och arbetstagare. På varven arbetar ett stort antal utländska arbetstagare som Skatteförvaltningen inte nödvändigtvis känner till för närvarande. Utländska arbetstagares skyldighet i anslutning till förfarandet med skattenummer att anmäla sig till Skatteförvaltningen för att få skattenummer leder till att dessa arbetstagare fås in i Skatteförvaltningens kundregister. Detta skulle ha en förebyggande inverkan på den grå ekonomin.

Förfarandet med skattenummer bedöms ha minskat den grå ekonomin inom byggbranschen. Inom skeppsbyggnadsbranschen utförs arbete på varvsområden under liknande förhållande som byggarbete utförs på byggarbetsplatser. På varven är graden av underentreprenader hög och andelen utländsk arbetskraft är betydande. Utvidgningen av förfarandet med skattenummer till varven kan antas vara till nytta för skattekontrollen. Det är ändå omöjligt att uppskatta propositionens konsekvenser i euro för inflödet av skatteinkomster.

Inom byggbranschen har ibruktagandet av förfarandet med skattenummer tillsammans med andra åtgärder för att bekämpa den grå ekonomin ökat lönesumman och skatteinkomsterna. När man granskar byggbranschens erfarenheter måste man emellertid beakta att inom byggbranschen infördes vid sidan av förfarandet med skattenummer även skyldighet att anmäla uppgifter om entreprenader och arbetstagare. I denna proposition föreslås inte motsvarande anmälningskyldighet på varven.

Enligt en utredning som gjorts av Enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen¹ har de ändringar i lagstiftningen för byggbranschen som genomförts från och med 2011, såsom omvänd moms skyldighet, skattenummerregistret samt anmälan av uppgifter om entreprenader och arbetstagare ökat lönesumman inom byggbranschen med uppskattningsvis totalt 300 miljoner euro 2015. Skatteintäkterna beräknades ha ökat med 100 miljoner euro samma år. De åtgärder för att förebygga grå ekonomi som vidtagits inom byggbranschen bildar en helhet, och det är således inte möjligt att uppskatta skattenummerregistrets andel av de ökade skatteintäkterna separat från de andra åtgärderna.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I och med att förfarandet med skattenummer utvidgas blir en förutsättning för arbete på varv att arbetstagarna är antecknade i skattenummerregistret. Den centrala betydelsen av förfarandet med skattenummer på varven blir att utländska arbetstagare på ett heltäckande sätt fås in i Skatteförvaltningens kundregister. Detta förbättrar Skatteförvaltningens möjligheter att utföra skattekontroll.

Utvidgningen av förfarandet med skattenummer till varven främjar också verksamhetsförutsättningarna för regionförvaltningsverken, som är arbetarskyddsmyndighet, till exempel vid övervakningen av utländska arbetstagare och av beställansvaret. Vid inspektioner som regionförvaltningsverken utfört på varv har man upptäckt att det inte alltid är enkelt att utreda hos vilken arbetsgivare utländska arbetstagare är anställda. Ibruktagandet av förfarandet med skattenummer förbättrar arbetarskyddsmyndigheternas förutsättningar att utreda de verkliga avtalskedjorna, avtalsförhållandena mellan företagen och utländska arbetstagares arbetsgivare på varven.

De utländska arbetstagare som arbetar på varvsområden och som inte sedan tidigare finns i Skatteförvaltningens kundregister ska personligen ansöka om finsk personbeteckning hos skattebyrån innan de börjar arbeta. Finsk personbeteckning är en förutsättning för att man ska tilldelas skattenummer och antecknas i skattenummerregistret. Tilldelandet av personbeteckningar

¹ Skatteförvaltningen/Enheten för utredning av grå ekonomi: Rakentamisen tiedonantovelvollisuus urakka- ja työntekijätiedoista – lainsäädännön vaikuttavuus ('Skyldigheten att lämna uppgifter om entreprenader och arbetstagare vid byggande – lagstiftningens effekt'). Utredning 7/2017 (https://www.vero.fi/contentassets/34a8e1195a4f4fdd83f1bc6721dc7497/2017_007-rakentamisen-tiedonantovelvollisuus.pdf).

till utländska arbetstagare och antecknandet av dem i skattenummerregistret ökar Skatteförvaltningens arbetsbörda. Utvidgningen av förfarandet med skattenummer ökar också i någon mån övervakningsbördan.

Propositionen medför också behov av att ändra informationssystemen hos Skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen har uppskattat att genomförandet av de ändringar i informationssystemen som följer av utvidgningen av förfarandet med skattenummer skulle ge upphov till externa kostnader för personarbete på cirka 215 000 euro. Inverkan av ändringarna i informationssystemen på Skatteförvaltningens egna kostnader för personarbete uppskattas till 0,5 årsverken.

5 Remissvar

Det kom 16 yttranden om utkastet till proposition under remissbehandlingen. Dessutom yttrade sig Ålands landskapsregering om förslaget till ändring av lagen om skatteredovisning på grund av en separat begäran om yttrande.

I en majoritet av yttrandena understöddes en utvidgning av förfarandet med skattenummer till varven. Projektet ansågs viktigt med tanke på förutsättningarna för att bekämpa den grå ekonomin och för övervakningsåtgärderna. Till exempel ansvarsområdet för arbetarskyddet vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland ansåg i sitt yttrande att en utvidgning av förfarandet skulle ge arbetarskyddsmyndigheten bättre möjligheter att övervaka särskilt användningen av utländsk arbetskraft samt beställansvaret inom skeppbyggnadsbranschen. Skatteförvaltningen ansåg åter i sitt yttrande att en utvidgning av förfarandet med skattenummer effektiviserar identifieringen och registreringen av arbetstagare och gör skattekontrollen mer heltäckande på varven.

Under den fortsatta beredningen har anmärkningarna i justitieministeriets yttrande beträffande skyddet av personuppgifter och bestämmelserna om utlämnande av uppgifter beaktats.

Uppgift om bransch i skattenummerregistret

I yttrandena om utkastet till proposition fästes uppmärksamhet bland annat vid förslaget om att det i fortsättningen ska antecknas i skattenummerregistret huruvida en arbetstagare arbetar inom byggbranschen eller skeppbyggnadsbranschen. Man fäste också uppmärksamhet vid skyldigheten att övervaka korrektheten av denna anteckning. I en del yttranden efterlystes dessutom enhetliga tidsfrister och förfaranden för avförande av registeranteckningar för bygg- och skeppbyggnadsbranschen.

Finlands näringsliv rf och Byggnadsindustrin rf ansåg i sina yttranden att det är onödigt att göra skillnad mellan arbetstagarna enligt om de arbetar inom byggbranschen, skeppsbyggnadsbranschen eller bägge branscherna. Uppdelningen enligt bransch ansågs medföra administrativa kostnader och eventuella behov av att ändra datasystemen också för aktörer inom byggbranschen. Dessutom ansåg social- och hälsovårdsministeriet i sitt yttrande att förslaget till 52 a § 2 mom. och 52 c § 3 mom. i arbetarskyddslagen var problematiska i förhållande till bestämmelserna om arbetarskyddsförseelse i arbetarskyddslagen samt med avseende på övervakningen.

I vissa yttranden föreslogs dessutom att bestämmelserna om avförande ur skattenummerregistret skulle förenhetligas inom bygg- och skeppsbyggnadsbranschen. Det föreslogs till exempel att tidsfristen för avförande ur registret skulle ändras från två år till tre år inom byggbranschen.

RP 2/2021 rd

Under den fortsatta beredningen ändrades propositionen så att förslagen till 52 a § 2 mom. och 52 c § 3 mom. i arbetarskyddslagen ströks i propositionen. I de nämnda bestämmelserna föreslogs skyldighet för den huvudsakliga genomföraren på en gemensam byggarbetsplats, den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och andra aktörer som nämns i förslaget till bestämmelse att övervaka att en arbetstagare är införd i skattenummerregistret som sysselsatt inom rätt bransch. I remissvaren ansågs bestämmelserna problematiska med avseende på tillsynen över att skyldigheten fullgörs och de sanktioner som skulle följa på försummelse av skyldigheten. Vid översynen efter remissbehandlingen konstaterades att skyldighet för den huvudsakliga genomföraren och andra aktörer som nämns i bestämmelsen att övervaka att branschen är rätt inte är av central betydelse för skattekontrollen i anslutning till skattenummerregistret och bekämpningen av grå ekonomi. Det var således möjligt att slopa de ovannämnda bestämmelserna med beaktande av de problem i anslutning till övervakningen av skyldigheten och sanktionerna som påpekats i remissvaren. Slopandet av övervakningsskyldigheten minskar också den administrativa börda som propositionen orsakar den huvudsakliga genomföraren på en gemensam byggarbetsplats. Omsorgsförpliktelsen i 52 a § i arbetarskyddslagen gäller i sin nuvarande omfattning byggbranschen och i fortsättningen också skeppsbyggnadsbranschen och då huruvida en person som arbetar på en byggarbetsplats eller ett varvsområde över huvud taget är införd i skattenummerregistret.

Under den fortsatta beredningen av propositionen ansågs det emellertid att det fortfarande är motiverat att i skattenummerregistret anteckna uppgift om huruvida en arbetstagare eller egenföretagare arbetar inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen. Förslaget till 5 § i skattenummerlagen ändras således inte. Uppgiften om bransch behövs av två orsaker. Uppgiften om bransch ger för det första Skatteförvaltningen möjlighet att övervaka den grå ekonomin effektivare. Skatteförvaltningen kan också styra övervakningsåtgärderna bättre när den har tillgång till uppgift om en arbetstagares bransch i skattenummerregistret.

För det andra behövs uppgiften om bransch med tanke på förfarandet vid avförande ur skattenummerregistret. Enligt propositionen avviker förfarandet och tidsfristen för avförande ur skattenummerregistret inom skeppsbyggnadsbranschen från vad som föreskrivs inom byggbranschen. Det föreslås inga ändringar i förslagen som gäller avförande ur skattenummerregistret på grund av remissvaren. Det är inte motiverat att förenhetliga förfarandet och tidsfristerna för avförande ur registret, eftersom det inte lämnas sådana månatliga arbetstagaranmälningar om arbete på varvsområden med stöd av vilka personer som är verksamma inom byggbranschen avförs ur skattenummerregistret. Den förlängning av tidsfristen för avförande ur registret från två till tre år inom byggbranschen som föreslagits i remissvaren är inte heller motiverad, eftersom varje månadsanmälan som gäller en arbetstagare gör att tidsfristen på två år börjar löpa på nytt. Det är inte motiverat att förlänga tidsfristen när man dessutom beaktar dataskyddsförordningens krav på lagringsminimering, uppgiftsminimering och korrekthet så att inga onödiga personuppgifter är införda i register och så att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål.

Experter och andra specialgrupper som kommer till varv för idrifttagningsarbeten

Meriteollisuus ry föreslog i sitt yttrande att experter som kommer för att arbeta med idrifttagning av anordningar och system ombord på fartyg samt specialgrupper, såsom kundernas inspektörer och representanter för klassificeringssällskap ska ställas utanför skattenummerförfarandet. Enligt yttrandet är varvens största orosmoment i anslutning till förfarandet just idrifttagningsarbetena, som kanske utförs enligt en mycket brådskande tidtabell till exempel under veckoslut, rentav under en dag eller nattetid. Meriteollisuus ry anser att dröjsmål med att erhålla skattenummer kan i brådskande situationer leda till att projekt försenas, vilket kan ha konsekvenser

RP 2/2021 rd

för projektens lönsamhet. I yttrandet sägs att om man till exempel måste reservera mera tid i projekttidtabellerna på grund av förfarandet försämras konkurrenskraften.

I remissvaren föreslogs det också att det borde skapas förfaranden och tekniska lösningar för ansökan om finsk personbeteckning och skattenummer, så att man helt och hållet kan avstå från personliga besök på skattebyrån. Man hoppades också att det förfarande för erhållande av personbeteckning som Skatteförvaltningen tagit i bruk under coronaviruspandemin skulle bli en permanent lösning.

Inom byggbranschen omfattas de personer som arbetar på en gemensam byggarbetsplats av skattenummerförfarandet på ett mycket heltäckande sätt. Det enda undantaget är personer som tillfälligt transporterar varor till arbetsplatsen. Även för varvens del är utgångspunkten att skyldigheterna att använda personkort och föra förteckning ska omfatta alla som arbetar på varvsområdet på ett heltäckande sätt. Enligt förslaget har jämfört med byggbranschen dessutom sådana arbetstagare på varven som hör till manskapet ombord på det beställda fartyget och som kommer för att bekanta sig med fartyget innan det överlämnas ställts utanför skattenummerförfarandet.

Under den fortsatta beredningen ansåg man att det inte bör föreslås att nya arbetstagargrupper fogas till propositionen som undantas från skyldigheterna som gäller skattenummerförfarandet. Utgångspunkten för skattenummerförfarandet har varit att skyldigheterna ska gälla alla arbetstagare på ett så heltäckande sätt som möjligt. Att ställa nya arbetstagargrupper utanför tillämpningen av förfarandet skulle strida mot den grundläggande utgångspunkten för skattenummerförfarandet, enligt vilken alla ska ha ett personkort med skattenummer när de arbetar på ett område där förfarandet tillämpas. Ytterligare begränsningar skulle också göra tillämpningen och övervakningen av förfarandet mer komplicerad. Ytterligare begränsningar skulle dessutom sannolikt orsaka gränsdragnings- och definitionssituationer som är beroende av tolkning. Detta kunde mycket snabbt försämra förfarandets effektivitet vid bekämpningen av grå ekonomi, om allt flera arbetstagargrupper vore befriade från användningen av personkort med skattenummer. Olika begränsningar inom byggbranschen och skeppsbyggnadsbranschen skulle också orsaka förvirring i sådana specialsituationer där en gemensam byggarbetsplats ligger på ett varvsområde.

För aktörerna är det emellertid nödvändigt att skattenumret i praktiken fås snabbt och smidigt även i brådskande situationer och att brådskande situationer som kan jämföras med force majeure kan beaktas i övervakningen av användningen av personkort. Genom flexibel myndighetspraxis och förutseende agerande av den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde kan effekten av eventuella problemsituationer reduceras. När man bedömer nackdelarna är det också bra att beakta att personligt besök förutsätts bara den första gången när man ansöker om skattenummer. Om en utländsk expert har en finsk personbeteckning redan från tidigare, förutsätter skattenummerregistrering eller förnyad registrering inte något personligt besök på skattebyrån.

Tilldelande av skattenummer förutsätter finsk personbeteckning, och för att få den förutsätts ett personligt besök hos myndigheten. Under coronaviruspandemin har Skatteförvaltningen tilldelat dem som ansökt om skattenummer en så kallad konstgjord beteckning genom ett elektroniskt förfarande i stället för egentlig personbeteckning. Den konstgjorda beteckningen används bara för att specificera personen i fråga i Skatteförvaltningens egna system. Användningen av myndighetspecifika konstgjorda beteckningar är förenad med risk för överlappande beteckningar, om en person som fått en konstgjord beteckning senare får en riktig personbeteckning eller om en konstgjord beteckning i misstag tilldelas en person som redan har en personbeteckning. Un-

RP 2/2021 rd

der normala förhållanden kommer konstgjord beteckning således inte i fråga utom i undantags-situationer, så den kan inte bli huvudregel vid tilldelande av skattenummer. I brådskande undantagssituationer kan det dock vara motiverat att använda konstgjord beteckning om det inte är möjligt att ansöka om riktig personbeteckning av tidtabellsskäl.

För byggbranschens del har man redan i det nuvarande övervakningsförfarandet förhållit sig flexibelt när skattenummer har saknats i enstaka specialsituationer, där en arbetstagare som kommit från utlandet inte har haft möjlighet att ansöka om personbeteckning och skattenummer innan arbetet inletts. Sådana specialsituationer har varit till exempel driftsavbrott i datasystemet under vilka det de facto inte har varit möjligt att ansöka om skattenummer hos Skatteförvaltningen. Om arbetet har fortsatt efter driftsavbrottet, ska man ha ansökt om skattenummer efter driftsavbrottet. I dessa fall har inga sanktioner påförts för att skattenummer saknats. Skatteförvaltningen har också vid behov erbjudit särskild service i samband med stora byggprojekt, så att skattenummerärenden för ett stort antal arbetstagare har kunnat skötas smidigt på något annat ställe i stället för normala besök hos myndigheten.

Det finns behov av motsvarande smidiga förfaranden även i fortsättningen när service ordnas för bygg- och skeppsbyggnadsbranschen och vid enstaka specialsituationer, åtminstone tills det blir möjligt att ansöka om personbeteckning och skattenummer elektroniskt och från utlandet. Det är fråga om en enstaka specialsituation till exempel när en utländsk arbetstagare eller någon annan som utför arbete och som inte har finsk personbeteckning från tidigare kommer för att utföra ett brådskande arbete på en byggarbetsplats eller ett varvsområde under veckoslutet så att det i praktiken inte är möjligt att få skattenummer från Skatteförvaltningen innan arbetet inleds. Då kan det anses tillräckligt att huvudentreprenören, en annan huvudsaklig genomförare av arbetet eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet identifierar personen med hjälp av officiella identitetshandlingar och antecknar uppgifter om honom eller henne i den förteckning som avses i 52 b § i arbetarskyddslagen innan arbetet inleds. Under dessa omständigheter bör inga påföljder påföras för att skattenummer saknas när arbetet inleds. Om det är fråga om så kortvarigt arbete att det i praktiken inte är möjligt att få skattenummer innan arbetet avslutas, ska skattenummer inte behöva sökas i efterhand, om personen redan har lämnat Finland. Huvudentreprenören, en annan huvudsaklig genomförare eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet ska dock behålla kopior av identitetshandlingarna och av andra handlingar som legat till grund för anteckningarna i förteckningen och visa upp dem för tillsynsmyndigheten på begäran.

Finansministeriet tillsatte den 1 december 2020 ett projekt (VM183:00/2020) för att revidera personbeteckningen och utveckla identitetshantering garanterad av staten. Ett syfte med projektet är att det ska bli smidigare för utlänningar att utträta ärenden genom att utvidga kretsen av dem som erhåller personbeteckning. Enligt projektets förslag till plan ska det bli lättare för dem som flyttar till Finland på grund av till exempel arbete eller studier att utträta ärenden genom att beviljandet av personbeteckning utvidgas så att personerna registreras tidigare i befolkningsdatasystemet. På så vis minskar också antalet organisationsspecifika konstgjorda beteckningar. Till befolkningsdatasystemet fogas nya identifieringsuppgifter av vilka framgår på vilken myndighets initiativ beteckningen har beviljats, hur personen har identifierats och har personens registrerats utan möte. Projektets uppgift är att bereda behövliga ändringar i lagstiftningen. Projektets mandattid är 1.12.2020–31.12.2022. De lagändringar som eventuellt företas i förutsättningarna och tillvägagångssätten för tilldelande av personbeteckning på grund av projektet för revidering av personbeteckningen påverkar också förfarandena i anslutning till erhållandet av skattenummer.

Byggnadsindustrin rf fäste i sitt yttrande uppmärksamhet även vid specialsituationer där en gemensam byggarbetsplats ligger på ett varvsområde. I dessa situationer är den arbetsgivare som

RP 2/2021 rd

utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet skyldig att se till att personkortet används på hela varvsområdet och att en förteckning förs över alla arbetstagare som arbetar på varvsområdet. På samma sätt har den huvudsakliga genomföraren på en gemensam byggarbetsplats motsvarande skyldigheter till den del arbetet äger rum på den gemensamma byggarbetsplatsen. En person som arbetar på en gemensam byggarbetsplats som ligger på ett varvsområde ska då föras in i bägge förteckningarna. Under den fortsatta beredningen ansågs det inte motiverat att föreskriva särskilt om undantag som gäller ovannämnda specialsituation, trots att regleringen skulle leda till överlappande anteckningar. Det är motiverat att föra in alla arbetstagare som arbetar på ett varvsområde i förteckningen som gäller varvsområdet. Den huvudsakliga genomföraren på en gemensam byggarbetsplats som ligger på ett varvsområde kan inte heller befrias från skyldigheten att föra förteckning på denna grund, eftersom arbete på en gemensam byggarbetsplats berörs av skyldighet att anmäla månatliga arbetstagaruppgifter.

Arbetstagaranmälningar och utvidgning av skattenummerförfarandet till andra branscher

I en del yttranden efterlyste man att den månatliga skyldighet att anmäla arbetstagaruppgifter som tillämpas inom byggbranschen skulle införas även på varv. Den skyldighet att lämna uppgifter som hänför sig till byggande är ett betydligt tyngre förfarande än skattenummerförfarandet och medför en avsevärt större administrativ börda för anmälaren än de skyldighet som hänför sig enbart till skattenummerförfarandet. Det är motiverat att bedöma huruvida skyldighet att anmäla arbetstagaruppgifter behövs inom skeppsbyggnadsbranschen först i det skedet när man har fått erfarenheter av hur införandet av skattenummerförfarandet påverkar den grå ekonomin på varven.

I en del yttranden hade man tagit ställning för att skattenummerförfarandet borde utvidgas även till andra branscher än varven. Till exempel Servicefacket PAM rf, Fastighetsarbetsgivarna rf och Turism- och restaurangförbundet ansåg i sitt gemensamma yttrande att skattenummerförfarandet borde utvidgas även till fastighets- och restaurangservicebranscherna.

Enligt regeringsprogrammet ska behovet av och förutsättningarna för att ta skattenumret i användning kartläggas också för andra riskbranscher, till exempel turism- och restaurangbranschen. Avsikten är att uppdatera de tidigare utredningar om en utvidgning av skattenummerförfarandet som nämns i denna proposition i enlighet med skrivningen i regeringsprogrammet under 2021 för de andra branschernas del. Samtidigt kartläggs modeller för skattenummerförfarandet som eventuellt passar bättre för att effektivisera övervakningen av de andra branscherna.

Rätt att få uppgifter som de samfundsskatter som har debiterats samfund

Ålands landskapsregering ombads yttra sig särskilt om förslaget till ändring av 13 § i lagen om skatteredovisning. Den rätt att få uppgifter som avses i den föreslagna bestämmelsen utvidgas även till Ålands landskapsregering. Ålands landskapsregering föreslog i sitt yttrande att förutom landskapsregeringen själv borde även Ålands kommunförbund ha rätt att få uppgifter. Förslaget har beaktats under den fortsatta beredningen och de i 13 § 5 mom. i lagen om skatteredovisning avsedda uppgifterna om samfundsskatter som har debiterats samfund lämnas i fortsättningen i fråga om kommunerna i landskapet Åland också till Ålands kommunförbund för kontroll av uppgifternas riktighet.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om skattenummer och skattenummerregistret

Jämfört med den gällande lagen stryks omnämmandet av byggbranschen i lagens rubrik i den nya skattenummerlagen.

1 §. Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen föreskrivs det om lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning. I *1 mom.* föreskrivs det om skattenummer som tilldelas av Skatteförvaltningen, om skattenummerregistret och om den personuppgiftsansvarige för registret, om datainnehållet i registret samt om offentligheten för uppgifterna och om annan behandling av uppgifterna. Jämfört med den gällande skattenummerlagen föreskrivs det i paragrafens *1 mom.* i den nya lagen också om den personuppgiftsansvarige för skattenummerregistret.

Enligt *2 mom.* tillämpas på offentligheten för uppgifterna och utlämnande av uppgifter ur skattenummerregistret lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat föreskrivs i denna lag. På skattenummerregistret och på behandlingen av personuppgifterna i skattenummerregistret tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i allmänna dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen (1050/2018) eller någon annanstans i lag. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak *1 § 2 mom.* i den gällande skattenummerlagen. Jämfört med den gällande lagen ersätts dock hänvisningen till den upphävda personuppgiftslagen (532/1999) med en hänvisning till allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

I *3 mom.* föreskrivs det att i *52 a* och *52 c §* i arbetarskyddslagen (738/2002) finns bestämmelser om anteckning av skattenumret på det personkort som identifierar dem som är verksamma inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen. I bestämmelsen görs de tillägg som behövs till följd av att tillämpningsområdet för förfarandet med skattenummer utvidgas.

2 §. Personuppgiftsansvarig för skattenummerregistret samt tilldelande och behandling av skattenummer. I *1 mom.* föreskrivs det att Skatteförvaltningen är personuppgiftsansvarig för skattenummerregistret. Enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen kan den personuppgiftsansvarige föreskrivas i medlemsstaternas nationella rätt. Den föreslagna regleringen preciserar Skatteförvaltningens ställning och uppgifter när ändamålet med skattenummerregistret utvidgas. Paragrafens *2 och 3 mom.* motsvarar *2 § 1* och *2 mom.* i den gällande skattenummerlagen.

3 §. Ändamålet med skattenummerregistret. I paragrafen föreskrivs det om ändamålet med skattenummerregistret. Enligt bestämmelsen är ändamålet med skattenummerregistret att kontrollera riktigheten hos personkorten för dem som är verksamma inom byggbranschen och skeppsbyggnadsbranschen samt att övervaka arbetsgivarnas, arbetstagarnas och egenföretagarnas förpliktelser i anknytning till beskattningen. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak *3 §* i den gällande skattenummerlagen, men i dess innehåll företas nödvändiga ändringar som hänför sig till utvidgningen av förfarandet med skattenummer.

4 §. Personer som antecknas i skattenummerregistret. I paragrafen föreskrivs om fysiska personer som antecknas i skattenummerregistret, dvs. registrerade.

Enligt den föreslagna paragrafen antecknas i skattenummerregistret arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på en i arbetarskyddslagen avsedd gemensam byggarbetsplats. I skattenummerregistret antecknas också arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på ett i *52 c §* i arbetarskyddslagen avsett varvsområde.

I den gällande skattenummerlagen ingår inte någon särskild bestämmelse om personer som antecknas i skattenummerregistret. I samband med att förfarandet med skattenummer utvidgas är det motiverat att till lagen foga en bestämmelse där de personer som antecknas i skattenummerregistret definieras.

5 §. Uppgifter som förs in i skattenummerregistret. I paragrafen föreskrivs det om uppgifter som införs i skattenummerregistret. Paragrafen innehåller de bestämmelser som ingår i 4 § i den gällande skattenummerlagen. Dessutom företas preciseringar och tillägg som följer av att förfarandet med skattenummer utvidgas.

Enligt 1 mom. antecknas i skattenummerregistret personens namn och finska personbeteckning, det skattenummer som registrerats för personen i Skatteförvaltningens informationssystem samt uppgift om huruvida personen arbetar inom bygg- eller skeppsbyggnadsbranschen. Behandlingen av personbeteckning i skattenummerregistret baserar sig på 29 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen, som gör det möjligt att behandla en personbeteckning för att utföra en i lag angiven uppgift, om det är viktigt att entydigt identifiera den registrerade. Tilldelande av skattenummer förutsätter en finsk personbeteckning. I skattenummerregistret förs inte in sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen.

I skattenummerregistret antecknas dessutom slutdagen för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen. Om en person arbetar både på en gemensam byggarbetsplats och ett varvsområde, antecknar Skatteförvaltningen arbetstagaren i skattenummerregistret som sysselsatt inom vardera branschen.

Till personer som är verksamma inom skeppsbyggnadsbranschen hänför sig inte skyldighet för den huvudsakliga genomföraren av byggprojektet på en gemensam byggarbetsplats att lämna uppgifter om arbetstagare enligt 15 b § i lagen om beskattningsförfarande. Bestämmelserna om förfarandet vid avförande ur skattenummerregistret avviker dessutom från varandra när det gäller personer som är verksamma inom byggbranschen och inom skeppsbyggnadsbranschen. För att trygga skattekontrollen och förfarandet vid avförande ur registret ska skattenummerregistret således innehålla uppgift om huruvida en person är antecknad i registret som sysselsatt inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen.

Enligt 2 mom. 1 punkten antecknar Skatteförvaltningen uppgifterna enligt 1 mom. i skattenummerregistret på begäran av en arbetsgivare eller av en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats eller av den arbetsgivare enligt 52 c § i arbetarskyddslagen som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde. 2 och 3 punkten i momentet motsvarar 4 § 2 mom. 2 och 3 punkten i den gällande skattenummerlagen.

6 §. Lämnande av uppgifter ur skattenummerregistret. Enligt den föreslagna paragrafen har trots sekretessbestämmelserna har envar rätt att på basis av en persons namn och skattenummer genom ett allmänt datanät från den offentliga informationstjänsten i anslutning till skattenummerregistret få uppgift om huruvida den av serviceanvändaren specificerade personen och skattenumret har antecknats i skattenummerregistret och huruvida personen är antecknad i registret som sysselsatt inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen samt uppgift om sluttidpunkten för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen. Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 § i den gällande skattenummerlagen. Till de offentliga uppgifter som uppräknas i paragrafen fogas dock uppgift om den bransch där personen arbetar samt uppgift om sluttidpunkten för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen.

7 §. Förvaringstid för uppgifter och avförande av uppgifter ur skattenummerregistret. I 1 och 2 mom. föreskrivs det om avförande av uppgifter ur skattenummerregistret i fråga om personer som är verksamma inom byggbranschen. Enligt 1 mom. ska uppgifterna om en registrerad som arbetar på en gemensam byggarbetsplats avgöras ur skattenummerregistret på den registrerades begäran efter det att den registrerade har lagt fram utredning som visar att denne inte längre är verksam inom byggbranschen. I 2 mom. föreskrivs det om avförande ur registret på myndigheternas initiativ. Enligt momentet avför Skatteförvaltningen på tjänstens vägnar uppgifter om en registrerad som arbetar på en gemensam byggarbetsplats eller anteckningen om arbete inom byggbranschen ur skattenummerregistret, om inga uppgifter enligt 15 b § i lagen om beskattningsförfarande har lämnats om den registrerade under de två senaste åren.

I 3 mom. föreskrivs det om varaktigheten för en anteckning i skattenummerregistret om en person som är verksamhet inom skeppsbyggnadsbranschen och om avförande av uppgifterna ur registret. Enligt momentet ska en person som arbetar på ett varvsområde antecknas i skattenummerregistret för en tid av tre år. Skatteförvaltningen avför på tjänstens vägnar uppgifterna om en registrerad som arbetar på ett varvsområde när den tiden har gått ut, om den registrerade, arbetsgivaren eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet inte har gjort en ny i 5 § avsedd begäran om registeranteckning. Den som arbetar på ett varvsområde kan också på eget initiativ begära att uppgifterna ska avföras ur skattenummerregistret. Uppgifterna om en registrerad som arbetar på ett varvsområde avförs ur skattenummerregistret också på hans eller hennes egen begäran efter det att den registrerade har lagt fram utredning som visar att denne inte längre är verksam inom skeppsbyggnadsbranschen.

En separat bestämmelse om avförande av registeranteckningen om den som arbetar på ett varvsområde behövs, eftersom de uppgifter om arbetstagare som avses i 15 b § i lagen om beskattningsförfarande inte lämnas om dem som arbetar på ett varvsområde. Skatteförvaltningen kan således inte avföra den som arbetar på ett varvsområde ur skattenummerregistret för att uppgifter om arbetstagaren saknas.

I dataskyddsförordningens principer för behandlingen av personuppgifter ingår ett krav på lagringsminimering som innebär att personuppgifter inte får bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Registeranteckningen om den som arbetar inom skeppsbyggnadsbranschen får inte vara permanent. Avförande ur registret enbart på grund av den registrerades viljeyttring kan inte betraktas som tillräckligt med tanke på dataskyddsförordningen, eftersom den personuppgiftsansvarige är skyldig att se till att registret inte innehåller onödiga personuppgifter. Det föreslås att skyldigheten fullgörs genom att föreskriva att en registeranteckning ska bevaras en bestämd tid med beaktande av synpunkter som hänför sig till såväl registrets övervakningsändamål som den registrerades rättsskydd. Den tid en anteckning i skattenummerregistret bevaras får å andra sidan inte vara för kort, så att förnyande av den inte orsakar en administrativ börda för de registrerade, deras arbetsgivare eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet. Den tid på tre år som föreslås för skeppsbyggnadsbranschen behövs med tanke på ändamålet med registret och dess funktionsduglighet, eftersom Skatteförvaltningen inte kan avföra en person ur skattenummerregistret på grund av att arbetstagaranmälningar saknas.

I 4 mom. föreskrivs det att det inte skickas något separat meddelande om avförande ur registret eller strykande av anteckningen om bransch till den registrerade eller till den på vars begäran uppgifterna har förts in i registret. För byggbranschens del motsvarar bestämmelsen det nuvarande förfarandet, som det föreskrivs om i den sista meningen i 2 mom. Till den som är antecknad som sysselsatt inom skeppsbyggnadsbranschen skickas inte heller något separat meddelande om avförande ur registret när tiden på tre år gått ut.

Om en person är antecknad i skattenummerregistret som sysselsatt både inom byggbranschen och inom skeppbyggnadsbranschen avförs han eller hon registret branschvis. Till exempel om en sådan person som antecknats för bägge branscherna upphör att arbeta på ett varvsområde, men fortsätter att arbeta på en gemensam byggarbetsplats, kan registeranteckningen om arbetet inom skeppbyggnadsbranschen avföras på det sätt som avses i 3 mom. Avförandet av anteckningen som gäller skeppsbyggnadsbranschen inverkar inte på anteckningen i skattenummerregistret om personens arbete inom byggbranschen. Då förblir registeranteckningen om personens arbete inom byggbranschen normalt i kraft.

8 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Genom lagen upphävs den gällande lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011).

Dessutom föreskrivs det i paragrafen att arbetsgivaren, den arbetsgivare enligt 52 c § i arbetarskyddslagen som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och en sådan person i arbete inom skeppsbyggnadsbranschen som ska antecknas i skattenummerregistret kan ansöka om anteckning av personen i fråga i skattenummerregistret redan från och med den 1 april 2022.

Skatteförvaltningen antecknar på tjänstens vägnar uppgift i skattenummerregistret om att personer som är införda i skattenummerregistret för byggbranschen den 31 mars 2022 arbetar inom byggbranschen. Inget separat meddelande om anteckningen skickas till den registrerade eller till den på vars begäran uppgifterna har förts in i registret. En arbetsgivare inom byggbranschen eller en i 52 a § i arbetarskyddslagen avsedd huvudsaklig genomförare på en gemensam byggarbetsplats eller arbetstagaren själv behöver således inte i fråga om personer som är införda i skattenummerregistret för byggbranschen den 31 mars 2022 uppdatera uppgiften om att personen i fråga arbetar inom byggbranschen.

6.2 Arbetarskyddslagen

7 §. Tillämpning av lagen i vissa andra fall. I paragrafen anges de privatpersoner och juridiska personer som lagen förpliktar utöver vad som föreskrivs i 2–4 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att till 2 punkten fogas en hänvisning till 52 b §, som gäller förande av en förteckning över dem som arbetar på en gemensam byggarbetsplats. Dessutom föreslås det att paragrafen utökas med en ny 3 punkt, enligt vilken lagen också tillämpas på den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde samt andra arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på varvsområdet, på det sätt som bestäms i 52 c §. Inga ändringar föreslås i den gällande paragrafens andra punkter. Paragrafens 3–10 punkt är emellertid i fortsättningen 4–11 punkt.

52 a §. Personkort för personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser. I 1 mom. stryks hänvisningen till byggbranschen i samband med skattenummerregistret.

52 c §. Förutsättningar som gäller arbete på varvsområden. Det föreslås att till lagen fogas en ny 52 c §, där det föreskrivs om förutsättningar som gäller arbete på varvsområden. Paragrafen är central med tanke på utvidgningen av förfarandet med skattenummer. Där avgränsas för det första den geografiska dimensionen av utvidgningen av förfarandet med skattenummer genom definitionen av varvsområde. För det andra föreskrivs det i paragrafen om skyldigheter som gäller skattenummer och personkort och om ansvaret vid arbete på varvsområden.

I 1 mom. definieras varvsområde. Enligt momentet betraktas i lagen som varvsområde en gemensam arbetsplats, där det bedrivs nybyggnad eller reparation av fartyg med anknytning till

RP 2/2021 rd

handelssjöfart eller av myndighetsfartyg, och där fartyg som är minst 24 meter långa kan byggas eller repareras.

Definitionen av varvsområde knyts för det första till begreppet gemensam arbetsplats i 49 § i arbetarskyddslagen. Enligt 49 § i arbetarskyddslagen betraktas som en gemensam arbetsplats en arbetsplats där en arbetsgivare utövar den huvudsakliga bestämmanderätten och där samtidigt eller efter varandra flera än en arbetsgivare eller egenföretagare som arbetar mot ersättning är verksamma på sådant sätt att arbetet kan inverka på andra arbetstagares säkerhet eller hälsa. Arbetsplatser där det finns bara en arbetsgivare ställs således utanför definitionen.

Enligt 1 mom. 1 punkten betraktas som varvsområde en gemensam arbetsplats där det bedrivs nybyggnad eller reparation av fartyg med anknytning till handelssjöfart eller av myndighetsfartyg. Handelssjöfart definieras i annan lagstiftning, till exempel i lagen om farledsavgift (1122/2005). Enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om farledsavgift avses i den nämnda lagen med handelssjöfart med fartyg bedrivna verksamhet i förtjänstsyfte, såsom transport av last och passagerare, bogsering, isbrytning, fångst samt räddningsverksamhet och assistans. I den föreslagna 52 c § avses med handelssjöfart motsvarande verksamhet som i lagen om farledsavgift. Förutom fartyg avsedda för handelssjöfart omfattar definitionen även nybyggnad och reparation av myndighetsfartyg. Utanför definitionen stannar aktörer som bygger eller reparerar enbart fritidsbåtar.

Enligt 1 mom. 2 punkten är den andra förutsättningen för definition som varvsområde att på den gemensamma arbetsplatsen kan byggas eller repareras fartyg som är minst 24 meter långa. Det avgörande för tillämpningen av bestämmelsen är huruvida varvets varvsbassänger eller andra utrymmen som är avsedda för byggande och reparation av fartyg möjliggör att fartyg som är minst 24 meter långa byggs eller repareras där. Om det inte är möjligt att bygga eller reparera fartyg som är minst 24 meter långa på varvet, är det inte fråga om ett sådant varvsområde som avses i paragrafen. I paragrafen avses med fartygets längd fartygets största längd.

En del av varven i Finland verkar för närvarande i industriparken, där även andra företag är verksamma. Som ett i paragrafen avsett varvsområde betraktas då bara den del av industriparken som används för varvsverksamhet. Skyldigheten att använda personkort gäller således bara på varvets område. På områden som används av andra företag i industriparken föreligger inte skyldighet enligt paragrafen att använda personkort med skattenummer. Det område som används av varvsbolaget är vanligtvis också avgränsat från de områden som används av andra företag i industriparken. Skyldigheten att använda personkort berör emellertid de anställda hos företagen i industriparken som arbetar på varvets område.

Genom 2 mom. utsträcks den i 52 a § föreskrivna skyldigheten att använda ett med fotografi försedd personkort som innehåller skattenumret samt den i 52 b § föreskrivna skyldigheten att föra förteckning över arbetstagare och egenföretagare även till arbete på varvsområden. Vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om skyldigheter för den byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats samt för huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet tillämpas också på den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde enligt 1 mom. när det är fråga om arbete på varvsområdet. På motsvarande sätt tillämpas vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om arbetsgivarens skyldigheter också på en arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på varvsområdet.

Den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet ska alltså i sina avtal eller annars med tillgängliga medel svara för att var och en som arbetar där har ett synligt med fotografi försedd personkort då denne rör sig på varvsområdet. Av kortet ska framgå om den anställda på varvsområdet är arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller egenföretagare.

Det personliga skattenummer som registrerats i skattenummerregistret och som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret ska vara synligt på personkortet. Personkortet för en arbetstagare ska dessutom innehålla namnet på arbetsgivaren. Skyldigheten att använda ett med fotografi försett personkort på varvsområden och de förutsättningar som gäller uppgifterna på personkortet är desamma som på gemensamma byggarbetsplatser.

Skyldigheten att övervaka användningen av personkort på varvsområdet ankommer på den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på området. Som den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten betraktas vid tillämpningen av paragrafen samma aktör som de skyldigheter som anges i 49–51 § ankommer på. På ett varvsområde är denna sannolikt oftast det bolag som ansvarar för varvsverksamheten.

Den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet ska också föra en aktuell förteckning över de arbetstagare och egenföretagare som arbetar på varvsområdet som behövs för att säkerställa arbetarskyddet och för övervakningen av de skyldigheter som föreskrivs i denna lag. Av förteckningen ska framgå arbetstagarens eller egenföretagarens för- och efternamn, födelsetid och skattenummer, vilket datum arbetet på varvsområdet börjar och slutar samt namnet på arbetstagarens arbetsgivare och dennes FO-nummer eller motsvarande utländsk beteckning. Av förteckningen ska dessutom framgå namnet på och kontaktinformation i Finland för en sådan företrädare som avses i 8 § i lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016). Skyldigheten att föra förteckning över personer som arbetar på varvsområden motsvarar den gällande skyldigheten att föra förteckning på allmänna byggplatser.

I 3 mom. föreskrivs det att det personkort som avses i 52 a § krävs dock inte av personer som tillfälligt transporterar varor till varvsområdet. Bestämmelsen motsvarar innehållet i 52 a § 2 mom. I punkten, som gäller gemensamma byggarbetsplatser. Personkort krävs inte heller av personer som arbetar på varvsområdet i uppgifter i anslutning till ibruktandet av ett fartyg och som hör till fartygets besättning och som är anställda hos den som beställt fartyget eller det företag som ska idka trafik med fartyget. De personer som avses i detta moment behöver inte heller antecknas i den förteckning som avses i 52 b §.

Vid beställningar som gäller större fartyg är det vanligt att fartygets kommande besättning kommer för att förbereda sig på ibruktandet av fartyget för en kort tid innan fartyget överlämnas till beställaren. Till exempel stora passagerarfartyg kan ha stor besättning. När det gäller dessa arbetstagare är risken för grå ekonomi liten, och till denna del finns inget behov av skattenummerregistrering. Den administrativa börda som förfarandet ger upphov till minskar också om besättningsmedlemmar undantas från skattenummerregistreringsskyldigheten.

I övrigt gäller skyldigheten att ha ett med fotografi försett personkort alla arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på varvsområdet. Också skyldigheten att föra förteckning gäller med ovannämnda undantag alla personer som arbetar på varvsområdet. Skyldigheten gäller också kortvariga arbetsuppgifter. Skyldigheten överensstämmer till denna del med vad som föreskrivs om användningen av personkort på gemensamma byggarbetsplatser. Även där förutsätter enstaka kortvariga arbetsuppgifter skattenummerregistrering och med fotografi försett personkort. I 4 mom. föreskrivs det om förvaringstiden för den förteckning som avses i 52 b § på varvsområdet. Uppgifterna för respektive kalenderår i förteckningen ska bevaras i sex år räknat från ingången av året efter utgången av kalenderåret i fråga. Beräkningen av förvaringstiden för uppgifterna i förteckningen avviker således något från det som föreskrivs om förvaringstiden på gemensamma byggarbetsplatser i 52 b § 4 mom. På gemensamma byggarbetsplatser ska förteckningen bevaras i sex år räknat från utgången av det år då byggprojektet slutfördes.

53 §. Egenföretagares skyldigheter på gemensamma arbetsplatser. Till *1 mom.* 4 punkten fogas ett omnämnande av varvsområden. Egenföretagare ska på gemensamma arbetsplatser iaktta vad som i denna lag föreskrivs om personkort för den som arbetar på gemensamma bygg-arbetsplatser och på varvsområden.

Till *2 mom.* fogas åter ett omnämnande av den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet. En egenföretagare ska lämna huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet samt den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet uppgifter enligt 52 b § 1 mom. 1 och 2 punkten för den förteckning som avses i den paragrafen.

63 §. Arbetarskyddsförseelse. Det föreslås att *2 mom.* 2 punkten ändras så att där beaktas underlåtelse att ombesörja skyldigheten att svara för att personkort används även i fråga om arbete på varvsområden. I *2 mom.* 5 punkten föreskrivs på motsvarande sätt att för arbetarskyddsförseelse döms en egenföretagare som på en gemensam byggarbetsplats eller ett varvsområde underlåter att ha det personkort som avses i 52 a och 52 c § synligt då denne rör sig på arbetsplatsen eller varvsområdet.

På ett varvsområde kan det förekomma brådskande situationer där det behövs experter till exempel för idrifttagningsarbeten i det skede då en fartygsbeställning slutförs för att förhindra att skeppsbyggnadsprojektet fördröjs. Tidtabellen kan vara mycket brådskande så att man inte kan förbereda sig på förhand för experternas ankomst. Sådana brådskande situationer kan uppstå också vid tidpunkter då det inte är möjligt att få skattenummer eller personbeteckning eftersom skattebyrån inte är öppen, till exempel under veckoslut. Att skattenummer saknas på det med fotografi försedda personkortet bör inte under dylika tvingande omständigheter betraktas som en sådan i paragrafen avsedd underlåtelse som anses uppfylla rekvisitet för arbetarskyddsförseelse, om skattenummerregistrering sker omedelbart efter att hindret undanröjts, när skattebyrån har öppnat. I *2 mom.* 2 och 3 punkten är förutsättningen för straffansvar för arbetarskyddsförseelse uppsåt eller oaktsamhet. Om det är fråga om så kortvarigt arbete att det i praktiken inte är möjligt att erhålla skattenummer innan arbetet avslutas, ska skattenummer inte behöva sökas i efterhand, om personen redan har lämnat Finland.

6.3 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

17 §. Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning. Hänvisningen i *5 mom.* 2 punkten uppdateras med den nya rubrik som föreslås för skattenummerlagen, dvs. lagen om skattenummer och skattenummerregistret.

17 a §. Utlämnande av uppgifter om skattenummer. Hänvisningen i *1 punkten* uppdateras med den nya rubrik som föreslås för skattenummerlagen, dvs. lagen om skattenummer och skattenummerregistret.

Till paragrafen fogas dessutom en ny *2 punkt*, enligt vilken Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess får till en arbetsgivare inom skeppbyggnadsbranschen eller till en arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och som utfärdar i 52 c § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på varvsområdet, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret. Ändringen behövs för att den som utfärdar personkort smidigt ska få uppgift om arbetstagarens skattenummer för att kunna anteckna det på personkortet även på ett varvsområde.

På grund av ändringen blir den nuvarande *2 punkten* *3 punkt*.

6.4 Lagen om privata säkerhetstjänster

65 §. Uppgifter som ska framgå av ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter. Hänvisningen i 65 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) uppdateras med den nya rubrik som föreslås för skattenummerlagen, dvs. lagen om skattenummer och skattenummerregistret. Dessutom stryks omnämmandet av byggbranschen i samband med skattenummerregistret. Ändringarna är av rent teknisk karaktär.

6.5 Lagen om skatteredovisning

13 §. De enskilda kommunernas utdelning. Det föreslås att 5 mom. ändras så att trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen för kontroll av uppgifternas riktighet i fråga om kommunerna i landskapet Åland uppgifter till Ålands landskapsregering och Ålands kommunförbund om den samfundsskatt som samfunden har debiterats. Uppgifter i fråga om kommunerna i landskapet Åland behöver lämnas även till Ålands landskapsregering för kontroll av uppgifternas riktighet, eftersom landskapsregeringen enligt landskapslagen fastställer de enskilda kommunernas andelar av samfundsskatten i landskapet Åland.

I det gällande 5 mom. föreskrivs det att Skatteförvaltningen lämnar för kontroll av uppgifternas riktighet i fråga om alla kommuner uppgifter till Finlands Kommunförbund rf om den samfundsskatt som samfunden har debiterats. Det föreslås att Ålands kommunförbund ges motsvarande rätt att få uppgifter i fråga om kommunerna i landskapet Åland.

7 Ikraftträdande

Lagarna om ändring av skattenummerlagen, arbetarskyddslagen, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och lagen om privata säkerhetstjänster föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Den ändring som gäller lagen om skatteredovisning föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det att förfarandet med skattenummer tas i bruk även inom skeppsbyggnadsbranschen. Lagförslaget innehåller bestämmelser om den personuppgiftsansvarige för skattenummerregistret, ändamålet med registret, de personer som ska registreras, datainnehållet i registret och offentligheten för registeruppgifterna samt uppgifternas förvaringstid. Lagförslaget är således av betydelse med tanke på skyddet för privatlivet och personuppgifter, som tryckas i 10 § i grundlagen, samt för offentlighetsprincipen, som det föreskrivs om i 12 § i grundlagen.

Skydd för personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Enligt 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt regeringens proposition som gällde grundrättsreformen hänvisar bestämmelsen till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter (RP 309/1993 rd, s. 53). Bestämmelsens hänvisning till lag i fråga om skydd för personuppgifter förutsätter i enlighet med grundrättsreformen (GrUB 25/1994 rd) att lagstiftaren föreskriver om den behöriga rättigheten men att detaljerna i regleringen är beroende av lagstiftarens prövning.

RP 2/2021 rd

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett det viktigt för skyddet av personuppgifter att det föreskrivs åtminstone om registreringens syften, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsändamålen, inklusive om uppgifterna kan lämnas ut och om de kan lämnas ut via teknisk anslutning, förvaringstiden i personregister och rättssäkerheten för de registrerade. Dessutom ska regleringen i lag av dessa faktorer vara heltäckande och detaljerad (se t.ex. GrUU 25/1998 rd, GrUU 51/2002 rd, GrUU 6/2003 rd, GrUU 2/2008 rd, GrUU 3/2009 rd och GrUU 54/2010 rd).

Vi beredningen av lagen om skattnummer och skattnummerregistret för byggbranschen beaktades grundlagsutskottet ovannämnda praxis. I lagförslaget i denna proposition har beaktats Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679, som började tillämpas den 25 maj 2018, samt grundlagsutskottets senare praxis i anslutning till skyddet av personuppgifter.

Nationellt handlingsutrymme

Grundlagsutskottet har konstaterat att i princip räcker det med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Enligt utskottets uppfattning gör de detaljerade bestämmelserna i förordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Det ingår inte i grundlagsutskottets konstitutionella uppdrag att bedöma regleringen av den nationella verkställigheten med avseende på den materiella EU-rätten. (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Enligt utskottet är det emellertid fortfarande viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se t.ex. GrUU 1/2018 rd, GrUU 25/2005 rd). Utskottet har framhållit att det finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (se t.ex. GrUU 17/2019 rd, s. 2–3, GrUU 29/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2018 rd, s. 4, GrUU 14/2018 rd, s. 7, GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Enligt artikel 6.1 c i allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Grunden för behandlingen ska enligt artikel 6.3 fastställas enligt antingen unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Personuppgifter får således inte behandlas direkt med stöd av artikel 6.1 c. Regleringen ska genomföras inom den ram som artikel 6.1 c och 6.2–3 i dataskyddsförordningen anger. Det föreliggande lagförslaget delvis ändrar och preciserar regleringen av förfarandet med skattnummer.

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Genom lagförslaget kompletteras för det första regleringen av personuppgiftsansvarig i enlighet med artikel 4.7 i dataskyddsförordningen. Med personuppgiftsansvarig avses i artikel 4.7 i dataskyddsförordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat

organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter; om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. I lagen föreslås en uttrycklig bestämmelse om att Skatteförvaltningen är registeransvarig för skattenummerregistret. Förslaget motsvarar den situation som rådde tidigare, men när ibruktagandet av skattenummer utvidgas preciserar den föreslagna regleringen Skatteförvaltningens ställning och uppgifter som personuppgiftsansvarig för skattenummerregistret.

Genom lagförslaget kompletteras också bestämmelserna om ändamålet med registret, de registrerade, skattenummerregistrets datainnehåll och förvaringstid. Ändamålet med registret förblir detsamma som i den gällande lagen, dvs. ändamålet är att kontrollera riktigheten hos personernas personkort samt att övervaka förpliktelseerna i anslutning till beskattningen. I lagförslaget utsträcks regleringen till en ny bransch, dvs. skeppsbyggnadsbranschen. Dessutom ska övervakningen av förpliktelseerna i anslutning till beskattningen gälla även egenföretagare vid sidan av arbetsgivare och arbetstagare.

Bestämmelsen om personer som antecknas i skattenummerregistret är ny. När förfarandet med skattenummer och registreringen utvidgas från byggbranschen till en annan bransch behövs exakta bestämmelser om vilka personer som registreras. I lagen föreslås det att i skattenummerregistret antecknas arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på en i arbetarskyddslagen avsedd gemensam byggarbetsplats. Utöver dessa antecknas i skattenummerregistret arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på ett i 52 c § i arbetarskyddslagen avsett varvsområde.

Kompletteringar föreslås även i bestämmelsen om datainnehållet i skattenummerregistret. I registret införs personens namn och personbeteckning och det skattenummer som registrerats i Skatteförvaltningens informationssystem för beskattningen och som nya uppgifter huruvida personen arbetar inom bygg- eller skeppsbyggnadsbranschen samt slutdatum för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen. Dessutom föreslås det att regleringen kompletteras så att de ovannämnda uppgifterna kan antecknas i skattenummerregistret även på begäran av den arbetsgivare enligt 52 c § i arbetarskyddslagen som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet. De föreslagna preciseringarna av bestämmelserna om skattenummerregistret är nödvändiga när ändamålet med registret utvidgas till skeppsbyggnadsbranschen.

Behandlingen av personbeteckning i skattenummerregistret baserar sig på 29 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen, som gör det möjligt att behandla en personbeteckning för att utföra en i lag angiven uppgift, om det är viktigt att entydigt identifiera den registrerade. Tilldelande av skattenummer förutsätter entydig identifiering och en finsk personbeteckning. I detta sammanhang är det således inte nödvändigt att utfärda särskilda bestämmelser om behandlingen av personbeteckning. I skattenummerregistret förs inte in sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i allmänna dataskyddsförordningen.

Det föreslås att även bestämmelserna om uppgifternas förvaringstid och avförande av uppgifter ur skattenummerregistret preciseras och kompletteras särskilt så att en person som arbetar på ett varvsområde antecknas i skattenummerregistret för en tid av tre år. Det behövs en bestämd tid eftersom det inom skeppsbyggnadsbranschen inte finns motsvarande skyldighet att lämna uppgifter och övervakningsmöjlighet som inom byggbranschen.

Enligt artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de

RP 2/2021 rd

ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Enligt skäl 39 i dataskyddsförordningens ingress bör personuppgifterna vara adekvata, relevanta och begränsade till vad som är nödvändigt för de ändamål som de behandlas för. Detta kräver i synnerhet att det tillses att den period under vilken personuppgifterna lagras är begränsad till ett strikt minimum. Detta förutsätter i synnerhet att förvaringstiden för personuppgifter är så kort som möjligt.

Grundlagsutskottet har ansett att en förvaringstid på fem år för känsliga uppgifter är lång (GrUU 13/2017 rd, s. 6) och har betonat att ju längre uppgifterna bevaras desto väsentligare är det att se till datasäkerheten, tillsynen över användningen av uppgifterna och den registrerades rättsskydd (GrUU 28/2016 rd, s. 7). I sitt utlåtande GrUU 28/2016 rd hänvisar grundlagsutskottet också till sitt tidigare utlåtande, där man ansåg att en förlängning av den föreslagna förvaringstiden för uppgifter till exempelvis ett år inte skulle vara problematisk, medan en väsentligt längre förvaringstid borde bedömas särskilt med avseende på skyddet av personuppgifter (GrUU 21/2013 rd, s. 4). Utskottet konstaterar i sitt utlåtande GrUU 28/2017 rd att man anser att denna bedömning bör göras framför allt med avseende på det huvudsakliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter.

Ändamålet med skattnummerregistret är att övervaka att personkorten för personer som arbetar inom byggbranschen och skeppsbyggnadsbranschen är korrekta samt att övervaka arbetsgivares, arbetstagares och egenföretagarens skyldigheter i anslutning till beskattningen. Skattnummerregistret innehåller inte känsliga personuppgifter. Det är emellertid fråga om behandling av personuppgifter, där uppgiften om att en person är införd i skattnummerregistret är offentlig och fås från skattnummerregistrets offentliga informationstjänst via ett allmänt datanät. I detta sammanhang har det bedömts nödvändigt att föreskriva om förvaringstiden och avförandet av uppgifter med beaktande av att registret används för övervakning samt den registrerades rättsskydd. Såväl den registrerade som arbetsgivaren eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde kan förnya registeranteckningen. Trots att uppgiften om att en person är införd i skattnummerregistret kan avföras på den registrerades begäran efter det att den registrerade har lagt fram utredning som visar att denne inte längre är verksam inom skeppsbyggnadsbranschen, garanterar avförandet av uppgifter på tjänstens vägnar att registeruppgifterna är korrekta och uppdaterade samt att bevarandet av uppgifterna begränsas på ett tillförlitligt sätt. Den tid på tre år som föreslås för skeppsbyggnadsbranschen behövs med tanke på ändamålet med registret och dess funktionsduglighet, eftersom Skatteförvaltningen inte kan avföra en person ur skattnummerregistret på grund av att arbetstagaranmälningar saknas.

Bestämmelserna enligt lagförslaget om ändamålet med skattnummerregistret, datainnehållet och förvaringstiden uppfyller kraven på behandling av personuppgifter i artikel 5 i dataskyddsförordningen. Den föreslagna regleringen har genomförts i enlighet med artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen med beaktande av de omständigheter som det kan föreskrivas om enligt dataskyddsförordningen. Syftet med propositionen är att minska den grå ekonomin inom skeppsbyggnadsbranschen. Förfarandet med skattnummer effektiviserar skattekontrollen och dess tillämpningsområde är också noga avgränsat till de branscher där risken för grå ekonomi är störst. Lagförslaget uppfyller således också kraven enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen på att regleringen ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell.

Offentlighetsprincipen

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. Enligt den gällande lagen om

RP 2/2021 rd

skattenummerregistret ska på offentligheten för uppgifterna och utlämnande av uppgifter ur skattenummerregistret lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Grundlagsutskottet har ansett att det är möjligt att offentliggöra personuppgifter i form av en offentlig informationstjänst så som regeringen nu föreslår, om argumenten för det är godtagbara med tanke på garantierna för rättsskydd och de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 2/2017 rd, s. 7, GrUU 65/2014 rd, s. 4/II–5/I, GrUU 32/2008 rd s. 2/I–3/II). Grundlagsutskottet har ansett att med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter är det av relevans att det i ett så här omfattande webbaserat personregister inte går att söka uppgifter på stora grupper, utan att det bara ska gå att göra enskilda sökningar. Denna begränsning ansågs utgöra en förutsättning för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning när man bedömde propositionen som gjorde det möjligt att skapa den rätt omfattande informationstjänsten med uppgifter om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (GrUU 32/2008 rd, s. 3/I, se också GrUU 65/2014 rd, s. 4/II–5/I).

Offentligheten för beskattningsuppgifter har begränsats genom lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, i enlighet med vilken endast de uppgifter som anges i 5 § i lagen om skattenummerregistret är offentliga av uppgifterna i skattenummerregistret. Enligt bestämmelsen har trots bestämmelserna om sekretess envar rätt att på basis av en persons namn och skattenummer genom ett allmänt datanät från den offentliga informationstjänsten i anslutning till skattenummerregistret för byggbranschen få uppgift om huruvida den av serviceanvändaren specificerade personen och skattenumret har antecknats i skattenummerregistret. När skattenummerregistret utvidgas till skeppsbyggnadsbranschen föreslås att offentligheten för uppgifter utvidgas i motsvarande mån så att från skattenummerregistrets offentliga informationstjänst fås trots sekretessbestämmelserna även uppgift om huruvida en person är antecknad i registret som sysselsatt inom byggnadsbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen samt uppgift om registreringens sluttidpunkt inom skeppsbyggnadsbranschen.

En offentlig informationstjänst är nödvändig med tanke på att skattenummerregistret används för övervakning. Även uppgiften om när registreringen upphör är nödvändig inom skeppsbyggnadsbranschen av övervakningsskäl. Det är möjligt att söka uppgifter i skattenummerregistret bara som enskilda sökningar. Förslaget uppfyller således kraven enligt grundlagsutskottets ovannämnda praxis.

Enligt regeringens åsikt är propositionen inte problematisk med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen eller 12 § 2 mom. i grundlagen. Det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen tillåter har använts på korrekt sätt i propositionen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordningen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om skattenummer och skattenummerregistret

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag innehåller bestämmelser om skattenummer som tilldelas av Skatteförvaltningen, om skattenummerregistret och om den personuppgiftsansvarige för registret, om datainnehållet i registret, om offentligheten för uppgifterna och om annan behandling av uppgifterna.

På offentligheten för uppgifterna och utlämnande av uppgifter ur skattenummerregistret ska lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag. På skattenummerregistret och på behandlingen av personuppgifterna i skattenummerregistret tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018) eller någon annanstans i lag.

I 52 a och 52 c § i arbetarskyddslagen (738/2002) finns bestämmelser om anteckning av skattenumret på det personkort som identifierar dem som är verksamma inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen.

2 §

Personuppgiftsansvarig för skattenummerregistret samt tilldelande och behandling av skattenummer

Skatteförvaltningen är personuppgiftsansvarig för skattenummerregistret.

I Skatteförvaltningens databas kan för varje fysisk person som registrerats i Skatteförvaltningens informationssystem föras in en permanent identifieringskod som består av tolv siffror (*skattenummer*).

Skatteförvaltningen kan lämna uppgift om skattenumret genom att skriva ut skattenumret på ett skattekort, en förskottsdebetsedel, ett källskattekort eller någon annan handling för att föras in i skattenummerregistret eller antecknas på det personkort som avses i 1 § 3 mom.

3 §

Ändamålet med skattenummerregistret

Ändamålet med skattenummerregistret är att kontrollera riktigheten hos personkorten för dem som är verksamma inom byggbranschen och skeppsbyggnadsbranschen samt att övervaka arbetsgivarnas, arbetstagarernas och egenföretagarnas förpliktelser i anknytning till beskattningen.

RP 2/2021 rd

4 §

Personer som antecknas i skattenummerregistret

I skattenummerregistret antecknas arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på en i arbetarskyddslagen avsedd gemensam byggarbetsplats. I skattenummerregistret antecknas också arbetstagare i arbetsavtalsförhållande och egenföretagare som arbetar på ett i 52 c § i arbetarskyddslagen avsett varvsområde.

5 §

Uppgifter som förs in i skattenummerregistret

I skattenummerregistret antecknas personens namn och finska personbeteckning, det skattenummer som registrerats för personen i Skatteförvaltningens informationssystem samt uppgift om huruvida personen arbetar inom bygg- eller skeppsbyggnadsbranschen. I skattenummerregistret antecknas dessutom slutdagen för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen.

Skatteförvaltningen antecknar uppgifterna enligt 1 mom. i skattenummerregistret

1) på begäran av en arbetsgivare eller av en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats eller av den arbetsgivare enligt 52 c § i arbetarskyddslagen som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde,

2) på begäran av den som ska antecknas i registret,

3) på eget initiativ.

6 §

Lämnande av uppgifter ur skattenummerregistret

Trots sekretessbestämmelserna har envar rätt att på basis av en persons namn och skattenummer genom ett allmänt datanät från den offentliga informationstjänsten i anslutning till skattenummerregistret få uppgift om huruvida den av serviceanvändaren specificerade personen och skattenumret har antecknats i skattenummerregistret och huruvida personen är antecknad i registret som sysselsatt inom byggbranschen eller skeppsbyggnadsbranschen samt uppgift om sluttidpunkten för registreringen inom skeppsbyggnadsbranschen.

7 §

Förvaringstid för uppgifter och avförande av uppgifter ur skattenummerregistret

Uppgifterna om en registrerad som arbetar på en gemensam byggarbetsplats ska på den registrerades begäran avföras ur skattenummerregistret efter det att den registrerade har lagt fram utredning som visar att denne inte längre är verksam inom byggbranschen.

Skatteförvaltningen avför på tjänstens vägnar uppgifterna om en registrerad som arbetar på en gemensam byggarbetsplats eller anteckningen om arbete inom byggbranschen ur skattenummerregistret, om inga uppgifter enligt 15 b § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) har lämnats om den registrerade under de senaste två åren.

En person som arbetar på ett varvsområde antecknas i skattenummerregistret för en tid av tre år. Skatteförvaltningen avför på tjänstens vägnar uppgifterna om en registrerad som arbetar på ett varvsområde ur skattenummerregistret när den tiden har gått ut, om den registrerade, arbetsgivaren eller den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområ-

RP 2/2021 rd

det inte har gjort en ny i 5 § avsedd begäran om registeranteckning. Uppgifterna om en registrerad som arbetar på ett varvsområde avförs ur skattenummerregistret även på den registrerades begäran efter det att den registrerade har lagt fram utredning som visar att denne inte längre är verksam inom skeppsbyggnadsbranschen.

Inget separat meddelande om avförande ur registret eller strykande av anteckningen om bransch skickas till den registrerade eller till den på vars begäran uppgifterna har förts in i registret.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011).

Arbetsgivaren, den arbetsgivare enligt 52 c § i arbetarskyddslagen som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och en sådan person i arbete inom skeppsbyggnadsbranschen som ska antecknas i skattenummerregistret kan ansöka om anteckning av personen i fråga i skattenummerregistret den 1 april 2022 eller därefter.

Skatteförvaltningen antecknar på tjänstens vägnar uppgift i skattenummerregistret om att personer som är införda i skattenummerregistret för byggbranschen den 31 mars 2022 arbetar inom byggbranschen. Inget separat meddelande om anteckningen skickas till den registrerade eller till den på vars begäran uppgifterna har förts in i registret.

2.

Lag

om ändring av arbetarskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arbetarskyddslagen (738/2002) 7 §, 52 a § 1 mom., 53 § 1 och 2 mom. samt 63 § 2 mom.,
sådana de lyder, 7 § delvis ändrad i lag 1199/2005, 52 a § 1 mom. och 53 § 1 mom. i lag 1232/2011 samt 53 § 2 mom. och 63 § 2 mom. i lag 364/2013, samt
fogas till lagen en ny 52 c § som följer:

7 §

Tillämpning av lagen i vissa andra fall

Denna lag tillämpas också på

- 1) den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten, andra arbetsgivare och egenföretagare på en gemensam arbetsplats, på det sätt som föreskrivs i 49–51 och 53 §,
- 2) huvudentreprenören eller den byggherre eller någon annan person som leder eller övervakar byggprojektet på en gemensam byggarbetsplats, på det sätt som föreskrivs i 52, 52 a och 52 b §,
- 3) den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde samt andra arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på varvsområdet, på det sätt som föreskrivs i 52 c §,
- 4) avvärijande av gemensamma risker i vissa fall, på det sätt som föreskrivs i 54 §,
- 5) arbetsgivare som låter utföra frivilligt arbete, på det sätt som föreskrivs i 55 §,
- 6) projekterare, på det sätt som föreskrivs i 57 §,
- 7) dem som installerar maskiner, redskap och andra anordningar, på det sätt som föreskrivs i 58 §,
- 8) dem som utför idrifttagningsbesiktningar och återkommande besiktningar, på det sätt som föreskrivs i 59 §,
- 9) dem som sänder och lastar gods, på det sätt som föreskrivs i 60 §,
- 10) dem som äger eller innehar eller hyr ut byggnader, på det sätt som föreskrivs i 61 §,
- 11) hamninnehavare, skeppsredare, fartygsbefälhavare och andra som har hand om fartyg, på det sätt som föreskrivs i 62 §.

52 a §

Personkort för personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser

Den byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats ska i sina avtal eller annars med tillgängliga medel svara för att var och en som arbetar på arbetsplatsen då denne rör sig där har ett synligt med fotografi försett personkort. Av kortet ska framgå om den som arbetar på arbetsplatsen är arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller egenföretagare. Det personliga skattenummer som registrerats i skattenummerregistret och som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret (/) ska vara synligt på personkortet. Personkortet för en arbetstagare ska dessutom innehålla namnet på arbetsgivaren. Bestämmelserna om byggherre i detta moment tillämpas också på

- 1) huvudentreprenören eller någon annan som är den som i huvudsak genomför byggprojektet,

2) arbetsgivaren i fråga om arbetsgivarens anställda och avtalspartner.

52 c §

Förutsättningar som gäller arbete på varvsområden

Som varvsområde betraktas i denna lag en gemensam arbetsplats

1) där det bedrivs nybyggnad eller reparation av fartyg med anknytning till handelssjöfart eller av myndighetsfartyg, och

2) där fartyg som är minst 24 meter långa kan byggas eller repareras.

Vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om skyldigheter för en byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats samt för huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet tillämpas också på den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde enligt 1 mom., när det är fråga om arbete på varvsområdet. Vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om arbetsgivarens skyldigheter tillämpas också på motsvarande sätt på en arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på ett varvsområde.

Personkort som avses i 52 a § krävs dock inte av personer som tillfälligt transporterar varor till varvsområdet. Personkort krävs inte heller av personer som arbetar på varvsområdet i uppgifter i anslutning till ibruktagandet av ett fartyg och som hör till fartygets besättning och är anställda hos den som beställt fartyget eller det företag som ska idka trafik med fartyget. De personer som avses i detta moment behöver inte heller föras in i den förteckning som avses i 52 b §.

Uppgifterna för respektive kalenderår i den förteckning som avses i 52 b § ska bevaras i sex år räknat från ingången av året efter utgången av kalenderåret i fråga.

53 §

Egenföretagares skyldigheter på gemensamma arbetsplatser

Egenföretagare ska på gemensamma arbetsplatser iaktta vad som i denna lag föreskrivs om

1) arbetstagares kompetens och behörighet, behövliga tillstånd och minimiålder,

2) maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och andra anordningar som används i arbetet samt om de idrifttagningsbesiktningar och återkommande besiktningar som de ska genomgå,

3) hantering, förvaring och märkning av farliga ämnen,

4) personkort för den som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser eller på varvsområden.

En egenföretagare ska lämna huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet samt den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet uppgifter enligt 52 b § 1 mom. 1 och 2 punkten för den förteckning som avses i den paragrafen.

63 §

Arbetarskyddsförseelse

För arbetarskyddsförseelse ska också dömas

1) en person som olovligen eller utan giltigt skäl uppsåtligen eller av oaktsamhet avlägsnar eller förstör en anordning, anvisning eller varning som är avsedd för att förebygga risk för olycksfall eller sjukdom,

RP 2/2021 rd

2) en person som avses i 52 a eller 52 c § och som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att i kontrakt som denne ingår eller i övrigt med tillgängliga medel uppfylla sin skyldighet enligt de paragraferna att svara för att de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats eller på ett varvsområde använder personkort,

3) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att föra eller bevara den förteckning som avses i 52 b §,

4) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att lämna uppgifter enligt 52 b § för den förteckning som avses i den paragrafen eller som lämnar väsentligen oriktiga eller bristfälliga uppgifter, och

5) en egenföretagare som på en gemensam byggarbetsplats eller på ett varvsområde underlåter att ha det personkort som avses i 52 a och 52 c § synligt då denne rör sig på arbetsplatsen eller på varvsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 17 och 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 17 § 5 mom. samt 17 a §, sådana de lyder, 17 § 5 mom. i lag 1234/2011 och 17 a § i lagarna 793/2014 och 916/2019, som följer:

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning

Trots sekretessbestämmelserna kan Skatteförvaltningen till serviceanvändare som identifierats med hjälp av det system för betalningstjänst- och deklarationsservice för småarbetsgivare som är tillgängligt via ett allmänt datanät lämna ut

1) sådana uppgifter om de av serviceanvändaren specificerade skattskyldiga som behövs för att verkställa förskottsinnehållning,

2) uppgift om skattenummer för arbetstagare som specificeras av en serviceanvändare inom byggbranschen när uppgiften används för det ändamål som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret (/).

17 a §

Lämnande av uppgifter om skattenummer

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till en arbetsgivare inom byggbranschen eller till en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret,

2) till en arbetsgivare inom skeppbyggnadsbranschen eller till en arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och som utfärdar i 52 c § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på varvsområdet, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret,

3) till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattenummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 _____

4.

Lag

om ändring av 65 § i lagen om privata säkerhetstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) 65 § 2 mom.,
sådant det lyder i lag 652/2016, som följer:

65 §

Uppgifter som ska framgå av ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

På ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter kan dessutom antecknas skattenumret enligt lagen om skattenummer och skattenummerregistret (1231/2011) för en person som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, om personens uppgifter finns i skattenummerregistret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om skatteredovisning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatteredovisning (532/1998) 13 § 5 mom.,
sådant det lyder i lag 1317/2016, som följer:

13 §

De enskilda kommunernas utdelning

Trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen uppgifter till kommunerna om den samfundsskatt som ett samfund har debiterats, till den del den debiterade samfundsskatt som har använts vid beräkningen av utdelningen hänför sig till kommunen i fråga. Trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen för kontroll av uppgifternas riktighet dessutom i fråga om alla kommuner uppgifter till Finlands Kommunförbund rf och i fråga om kommunerna i landskapet Åland uppgifter till Ålands landskapsregering och Ålands kommunförbund om den samfundsskatt som samfunden har debiterats. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om det antal samfund för vilka uppgifter ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 4 februari 2021

Statsminister

Sanna Marin

Finansminister Matti Vanhanen

2.

Lag

om ändring av arbetarskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arbetarskyddslagen (738/2002) 7 §, 52 a § 1 mom., 53 § 1 och 2 mom. samt 63 § 2 mom.,

sådana de lyder, 7 § delvis ändrad i lag 1199/2005, 52 a § 1 mom. och 53 § 1 mom. i lag 1232/2011 samt 53 § 2 mom. och 63 § 2 mom. i lag 364/2013, samt
fogas till lagen en ny 52 c § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Tillämpning av lagen i vissa andra fall

Denna lag tillämpas också på

1) den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten, andra arbetsgivare och egenföretagare på en gemensam arbetsplats, på det sätt som bestäms i 49–51 och 53 §,

2) huvudentreprenören eller den byggherre eller någon annan person som leder eller övervakar byggprojektet på en gemensam byggarbetsplats, på det sätt som bestäms i 52 och 52 a §,

3) avvärjande av gemensamma risker i vissa fall, på det sätt som bestäms i 54 §,

4) arbetsgivare som låter utföra frivilligt arbete, på det sätt som bestäms i 55 §,

5) projekterare, på det sätt som bestäms i 57 §,

6) dem som installerar maskiner, redskap eller andra anordningar, på det sätt som bestäms i 58 §,

7) dem som utför idrifttagningsbesiktningar och återkommande besiktningar, på det sätt som bestäms i 59 §,

Föreslagen lydelse

7 §

Tillämpning av lagen i vissa andra fall

Denna lag tillämpas också på

1) den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten, andra arbetsgivare och egenföretagare på en gemensam arbetsplats, på det sätt som *föreskrivs* i 49–51 och 53 §,

2) huvudentreprenören eller den byggherre eller någon annan person som leder eller övervakar byggprojektet på en gemensam byggarbetsplats, på det sätt som *föreskrivs* i 52, 52 a och 52 b §,

3) *den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde samt andra arbetsgivare vars arbetstagar arbetar på varvsområdet, på det sätt som föreskrivs i 52 c §,*

4) avvärjande av gemensamma risker i vissa fall, på det sätt som *föreskrivs* i 54 §,

5) arbetsgivare som låter utföra frivilligt arbete, på det sätt som *föreskrivs* i 55 §,

6) projekterare, på det sätt som *föreskrivs* i 57 §,

7) dem som installerar maskiner, redskap och andra anordningar, på det sätt som *föreskrivs* i 58 §,

8) dem som utför idrifttagningsbesiktningar och återkommande besiktningar, på det sätt som *föreskrivs* i 59 §,

Gällande lydelse

8) dem som sänder och lastar gods, på det sätt som bestäms i 60 §,

9) dem som äger eller innehar eller hyr ut byggnader, på det sätt som bestäms i 61 §, och

10) hamninnehavare, skeppsredare, fartygsbefälhavare och andra som har hand om fartyg, på det sätt som bestäms i 62 §.

52 a §

Personkort för personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser

Den byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats ska i sina avtal eller annars med tillgängliga medel svara för att varje arbetstagare som arbetar på arbetsplatsen då han eller hon rör sig på arbetsplatsen har ett synligt med fotografi försett personkort. Av kortet ska framgå om den anställda är arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller egenföretagare. Det personliga skattenummer som registrerats i skattenummerregistret och som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret för byggbranschen (1231/2011) ska vara synligt på personkortet. Personkortet för en arbetstagare ska dessutom innehålla namnet på arbetsgivaren. Bestämmelserna om byggherre i detta moment tillämpas också på

1) huvudentreprenören eller någon annan som är den som i huvudsak genomför byggprojektet,

2) arbetsgivaren i fråga om arbetsgivarens anställda och avtalspartner.

Föreslagen lydelse

9) dem som sänder och lastar gods, på det sätt som föreskrivs i 60 §,

10) dem som äger eller innehar eller hyr ut byggnader, på det sätt som föreskrivs i 61 §,

11) hamninnehavare, skeppsredare, fartygsbefälhavare och andra som har hand om fartyg, på det sätt som föreskrivs i 62 §.

52 a §

Personkort för personer som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser

Den byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats ska i sina avtal eller annars med tillgängliga medel svara för att *var och en* som arbetar på arbetsplatsen då *denne* rör sig *där* har ett synligt med fotografi försett personkort. Av kortet ska framgå om den som *arbetar på arbetsplatsen* är arbetstagare i arbetsavtalsförhållande eller egenföretagare. Det personliga skattenummer som registrerats i skattenummerregistret och som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret (/) ska vara synligt på personkortet. Personkortet för en arbetstagare ska dessutom innehålla namnet på arbetsgivaren. Bestämmelserna om byggherre i detta moment tillämpas också på

1) huvudentreprenören eller någon annan som är den som i huvudsak genomför byggprojektet,

2) arbetsgivaren i fråga om arbetsgivarens anställda och avtalspartner.

52 c §

Förutsättningar som gäller arbete på varvsområden

Som varvsområde betraktas i denna lag en gemensam arbetsplats

1) där det bedrivs nybyggnad eller reparation av fartyg med anknytning till handelssjöfart eller av myndighetsfartyg, och

2) där fartyg som är minst 24 meter långa kan byggas eller repareras.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om skyldigheter för en byggherre som leder eller övervakar en gemensam byggarbetsplats samt för huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet tillämpas också på den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde enligt 1 mom., när det är fråga om arbete på varvsområdet. Vad som i 52 a och 52 b § föreskrivs om arbetsgivarens skyldigheter tillämpas också på motsvarande sätt på en arbetsgivare vars arbetstagare arbetar på ett varvsområde.

Personkort som avses i 52 a § krävs dock inte av personer som tillfälligt transporterar varor till varvsområdet. Personkort krävs inte heller av personer som arbetar på varvsområdet i uppgifter i anslutning till ibruktandet av ett fartyg och som hör till fartygets besättning och är anställda hos den som beställt fartyget eller det företag som ska idka trafik med fartyget. De personer som avses i detta moment behöver inte heller föras in i den förteckning som avses i 52 b §.

Uppgifterna för respektive kalenderår i den förteckning som avses i 52 b § ska bevaras i sex år räknat från ingången av året efter utgången av kalenderåret i fråga.

53 §

Egenföretagares skyldigheter på gemensamma arbetsplatser

Egenföretagare ska på gemensamma arbetsplatser iaktta vad som i denna lag bestäms om

- 1) arbetstagares kompetens och behörighet, behövliga tillstånd och minimiålder,
- 2) maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och andra anordningar som används i arbetet samt om de idriftagningsbesiktningar och återkommande besiktningar som de ska genomgå,
- 3) hantering, förvaring och märkning av farliga ämnen,
- 4) personkort för den som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser.

53 §

Egenföretagares skyldigheter på gemensamma arbetsplatser

Egenföretagare ska på gemensamma arbetsplatser iaktta vad som i denna lag föreskrivs om

- 1) arbetstagares kompetens och behörighet, behövliga tillstånd och minimiålder,
- 2) maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och andra anordningar som används i arbetet samt om de idriftagningsbesiktningar och återkommande besiktningar som de ska genomgå,
- 3) hantering, förvaring och märkning av farliga ämnen,
- 4) personkort för den som arbetar på gemensamma byggarbetsplatser *eller på varvsområden.*

Gällande lydelse

En egenföretagare ska lämna huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet uppgifter enligt 52 b § 1 mom. 1 och 2 punkten för den förteckning som avses i den paragrafen.

63 §

Arbetarskyddsförseelse

För arbetarskyddsförseelse ska också dömas

1) en person som olovligen eller utan giltigt skäl uppsåtligen eller av oaktsamhet avlägsnar eller förstör en anordning, anvisning eller varning som är avsedd för att förebygga risk för olycksfall eller sjukdom,

2) en person som avses i 52 a § och som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att i kontrakt som han eller hon ingår eller i övrigt med tillgängliga medel uppfylla sin skyldighet enligt *den* paragrafen att svara för att de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats använder personkort,

3) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att föra eller bevara den förteckning som avses i 52 b §,

4) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att lämna uppgifter enligt 52 b § för den förteckning som avses i den paragrafen eller som lämnar väsentligen oriktiga eller bristfälliga uppgifter, och

5) en egenföretagare som på en gemensam byggarbetsplats underlåter att ha det personkort som avses i 52 a § synligt då han eller hon rör sig på arbetsplatsen.

Föreslagen lydelse

En egenföretagare ska lämna huvudentreprenören eller någon annan huvudsaklig genomförare av byggprojektet *samt den arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på varvsområdet* uppgifter enligt 52 b § 1 mom. 1 och 2 punkten för den förteckning som avses i den paragrafen.

63 §

Arbetarskyddsförseelse

För arbetarskyddsförseelse ska också dömas

1) en person som olovligen eller utan giltigt skäl uppsåtligen eller av oaktsamhet avlägsnar eller förstör en anordning, anvisning eller varning som är avsedd för att förebygga risk för olycksfall eller sjukdom,

2) en person som avses i 52 a *eller 52 c* § och som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att i kontrakt som *denne* ingår eller i övrigt med tillgängliga medel uppfylla sin skyldighet enligt de paragraferna att svara för att de som arbetar på en gemensam byggarbetsplats *eller på ett varvsområde* använder personkort,

3) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att föra eller bevara den förteckning som avses i 52 b §,

4) en person som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att lämna uppgifter enligt 52 b § för den förteckning som avses i den paragrafen eller som lämnar väsentligen oriktiga eller bristfälliga uppgifter, och

5) en egenföretagare som på en gemensam byggarbetsplats *eller på ett varvsområde* underlåter att ha det personkort som avses i 52 a *och 52 c* § synligt då *denne* rör sig på arbetsplatsen *eller på varvsområdet*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 17 och 17 a § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 17 § 5 mom. samt 17 a §, sådana de lyder, 17 § 5 mom. i lag 1234/2011 och 17 a § i lagarna 793/2014 och 916/2019, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning

Trots sekretessbestämmelserna kan Skatteförvaltningen till serviceanvändare som identifierats med hjälp av det system för betalningstjänst- och deklarationsservice för småarbetsgivare som är tillgängligt via ett allmänt datanät lämna ut

1) sådana uppgifter om de av serviceanvändaren specificerade skattskyldiga som behövs för att verkställa förskottsinnehållning,

2) uppgift om skattenummer för arbetstägare som specificeras av en serviceanvändare inom byggbranschen när uppgiften används för det ändamål som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret *för byggbranschen*.

17 a §

Utlämnande av uppgifter om skattenummer

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till en arbetsgivare inom byggbranschen eller till en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats,

Föreslagen lydelse

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning

Trots sekretessbestämmelserna kan Skatteförvaltningen till serviceanvändare som identifierats med hjälp av det system för betalningstjänst- och deklarationsservice för småarbetsgivare som är tillgängligt via ett allmänt datanät lämna ut

1) sådana uppgifter om de av serviceanvändaren specificerade skattskyldiga som behövs för att verkställa förskottsinnehållning,

2) uppgift om skattenummer för arbetstägare som specificeras av en serviceanvändare inom byggbranschen när uppgiften används för det ändamål som avses i lagen om skattenummer och skattenummerregistret (/).

17 a §

Lämnande av uppgifter om skattenummer

Trots bestämmelserna om sekretess får Skatteförvaltningen

1) till en arbetsgivare inom byggbranschen eller till en sådan annan huvudsaklig genomförare av ett byggprojekt på en byggarbetsplats som utfärdar i 52 a § i arbetarskyddslagen (738/2002) avsedda personkort som ska medföras på en gemensam byggarbetsplats,

RP 2/2021 rd

Gällande lydelse

lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret *för byggbranschen (1231/2011)*,

2) till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattenummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas

Föreslagen lydelse

lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret,

2) till en arbetsgivare inom skeppbyggnadsbranschen eller till en arbetsgivare som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på ett varvsområde och som utfärdar i 52 c § i arbetarskyddslagen avsedda personkort som ska medföras på varvsområdet, lämna uppgift om skattenummer för de arbetstagare de specificerat för att användas för det ändamål som anges i lagen om skattenummer och skattenummerregistret,

3) till arbetarskyddsmyndigheten lämna uppgift om skattenummer för personer som myndigheten specificerat för tillsyn över att arbetarskyddslagen iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 65 § i lagen om privata säkerhetstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) 65 § 2 mom.,
sådant det lyder i lag 652/2016, som följer:

Gällande lydelse

65 §

Uppgifter som ska framgå av ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

Föreslagen lydelse

65 §

Uppgifter som ska framgå av ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

På ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter kan dessutom antecknas skattenumret enligt lagen om skattenummer och skattenummerregistret *för byggbranschen* (1231/2011) för en person som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, om personens uppgifter finns i skattenummerregistret *för byggbranschen*.

På ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter kan dessutom antecknas skattenumret enligt lagen om skattenummer och skattenummerregistret (/) för en person som har godkänts som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter, om personens uppgifter finns i skattenummerregistret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om av 13 § i lagen om skatteredovisning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatteredovisning (532/1998) 13 § 5 mom.,
sådant det lyder i lag 1317/2016, som följer:

Gällande lydelse

13 §

De enskilda kommunernas utdelning

Föreslagen lydelse

13 §

De enskilda kommunernas utdelning

Trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen uppgifter till kommunerna om den samfundsskatt som ett samfund har debiterats, till den del den debiterade samfundsskatt som har använts vid beräkningen av utdelningen hänför sig till kommunen i fråga. Dessutom lämnar Skatteförvaltningen i fråga om alla kommuner trots sekretessbestämmelserna uppgifter till Finlands Kommunförbund rf om den samfundsskatt som samfunden har debiterats för att tillrättalägga uppgifterna. Genom förordning av statsrådet bestäms om det antal samfund för vilka uppgifter ska lämnas.

Trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen uppgifter till kommunerna om den samfundsskatt som ett samfund har debiterats, till den del den debiterade samfundsskatt som har använts vid beräkningen av utdelningen hänför sig till kommunen i fråga. Trots sekretessbestämmelserna lämnar Skatteförvaltningen *för kontroll av uppgifternas riktighet* dessutom i fråga om alla kommuner uppgifter till Finlands Kommunförbund rf *och i fråga om kommunerna i landskapet Åland uppgifter till Ålands landskapsregering och Ålands kommunförbund* om den samfundsskatt som samfunden har debiterats. Genom förordning av statsrådet *föreskrivs* om det antal samfund för vilka uppgifter ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 20 .
